

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра економіки підприємства і міжнародного бізнесу

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до кваліфікаційної роботи першого (бакалаврського) рівня
(освітній ступінь)

на тему :

**«МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ
ГЕОЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ»**

Виконала: студентка 4 курсу,
спеціальності 292 «Міжнародні
економічні відносини»

Калько В.В.

Керівник: к.е.н., професор
Кушнір Н.Б.

Рецензент: к.е.н., доцент
Срібна Є.В.

Рівне - 2024

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Навчально-науковий інститут: Економіки та менеджменту
Кафедра: Економіки підприємства і міжнародного бізнесу
Освітній ступінь: Перший (бакалаврський)
Спеціальність (напрямок підготовки): 292 "Міжнародні економічні відносини"

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри
економіки підприємства і міжнародного бізнесу

„___” _____ 20__ р.

**ЗАВДАННЯ
ДЛЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ (ПРОЕКТУ) СТУДЕНТА
Калько Вікторії Володимирівни**

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. *Тема роботи:* **«Міжнародна міграція людських ресурсів в умовах геоекономічних трансформацій»**

Керівник роботи: к.е.н., професор Кушнір Н.Б.
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом університету від 19.04.2024 С № - 511

2. *Строк подання студентом закінченої роботи:* 21.06.2024р.

Вихідні дані до роботи: вітчизняні та закордонні інформаційні інтернет-ресурси, статистичні та фактичні дані міжнародних організацій; офіційні, нормативні та законодавчі документи міжнародних організацій, іноземних держав та України, матеріали Державної служби статистики України, інформаційні матеріали департаменту ООН з економічних і соціальних питань

4. *Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):*

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ.1.1. Поняття та основні форми міжнародної міграції людських ресурсів.1.2Фактори впливу на міжнародний інвестиційний процес.1.3. Геоекономічні трансформації та їх вплив на міграційні процеси

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.2.1.Вплив міжнародної міграції людських ресурсів на економіки країн-реципієнтів та країн-донорів. 2.2.Аналіз міграційних процесів на прикладі конкретних країн.2.3. Політика управління міграційними процесами в умовах геоекономічних трансформацій

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ В ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ.3.1. Шляхи реформування існуючих міграційних політик.3.2. Заходи з ефективного управління міграційними процесами

5. Перелік графічного матеріалу:
Роздатковий матеріал

6. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали і посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	Кушнір Н.Б.		
Розділ 2	Кушнір Н.Б.		
Розділ 3	Кушнір Н.Б.		

7. Дата видачі завдання: 19.04.2024

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1	Збір інформації для написання кваліфікаційної роботи	22.04.2024	
2	Обробка наукових джерел та статистичних даних по темі дослідження	29.04.2024	
3	Опрацювання матеріалу та підготовка теоретичного розділу роботи	12.05.2024	
4	Розробка аналітичного розділу кваліфікаційної роботи та формулювання висновків	28.05.2024	
5	Обґрунтування рекомендацій та шляхів удосконалення за темою дослідження	16.06.2024	
6	Оформлення кваліфікаційної роботи	19.06.2024	
7	Створення презентації для мультимедійного супроводу	21.06.2024	
8	Підготовка доповіді	24.06.2024	

Студент _____ Калько В.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи (проекту) _____ Кушнір Н.Б.
(підпис) (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Робота містить 75 сторінок, 1 таблиця, 10 рисунків, 4 додатка, список використаних джерел – 37 найменувань.

«Міжнародна міграція людських ресурсів в умовах геоекономічних трансформацій»

Метою кваліфікаційної роботи є аналіз впливу міжнародної міграції людських ресурсів на економічний розвиток країн в умовах геоекономічних трансформацій, визначення основних тенденцій та розробка рекомендацій для управління міграційними процесами.

В роботі підкреслена роль міжнародної міграції людських ресурсів як важливого аспекта сучасного глобалізованого світу, особливо в умовах геоекономічних трансформацій. Ця робота розглядає вплив глобалізаційних процесів на міграційні потоки та їх економічні наслідки для країн-відправників і країн-отримувачів. Аналізуються основні причини та наслідки міжнародної міграції, включаючи економічні, соціальні та політичні аспекти. Досліджується роль міграційних процесів у формуванні сучасних економічних систем і взаємозв'язки між міграцією та розвитком. Робота також акцентує увагу на стратегіях регулювання міграційних потоків та їх впливі на глобальну економіку в контексті сучасних геоекономічних реалій. В результаті визначення основних тенденцій та закономірностей у міграційних процесах на сучасному етапі глобалізації та регіоналізації виявлено ключові фактори, що визначають ефективність політики управління міграційними процесами.

ABSTRACT

The work contains 75 pages, 1 tables, 10 figures, 4 appendices, a list of used sources - 37 titles.

"International migration of human resources in the context of geo-economic transformations"

The purpose of the qualification work is to analyze the impact of international migration of human resources on the economic development of countries in the context of geo-economic transformations, determine the main trends and develop recommendations for managing migration processes.

The work emphasizes the role of international migration of human resources as an important aspect of the modern globalized world, especially in the context of geo-economic transformations. This work examines the impact of globalization processes on migration flows and their economic consequences for sending and receiving countries. The main causes and consequences of international migration are analyzed, including economic, social and political aspects. The role of migration processes in the formation of modern economic systems and the relationship between migration and development is investigated. The work also focuses on strategies for regulating migration flows and their impact on the global economy in the context of modern geo-economic realities. As a result of determining the main trends and patterns in migration processes at the present stage of globalization and regionalization, key factors that determine the effectiveness of migration management policies have been identified. attracting international investment.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ	
ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ.....	8
1.1. Поняття та основні форми міжнародної міграції людських ресурсів.....	8
1.2. Фактори впливу на міжнародний інвестиційний процес.....	13
1.3. Геоекономічні трансформації та їх вплив на міграційні процеси.....	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ	
В УМОВАХ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	28
2.1. Вплив міжнародної міграції людських ресурсів на економіки країн-реципієнтів та країн-донорів.....	28
2.2. Аналіз міграційних процесів на прикладі конкретних країн.....	33
2.3. Політика управління міграційними процесами в умовах геоекономічних трансформацій.....	46
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ	
МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ В ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ.....	57
3.1. Шляхи реформування існуючих міграційних політик.....	57
3.2. Заходи з ефективного управління міграційними процесами.....	60
ВИСНОВКИ.....	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69
ДОДАТКИ.....	72

ВСТУП

Міжнародна міграція людських ресурсів є однією з ключових тем сучасного економічного та соціального розвитку. З глобалізацією та швидкими змінами у світовій економіці, питання міграції набуває особливої важливості. Серед аспектів, які підкреслюють актуальність дослідження міжнародної міграції людських ресурсів в умовах геоекономічних трансформацій, слід виділити глобалізацію та економічну інтеграцію, тому що глобалізація сприяє відкриттю кордонів для вільного переміщення робочої сили. Міжнародні компанії, мультинаціональні корпорації та глобальні ринки праці потребують мобільної та кваліфікованої робочої сили, що робить міжнародну міграцію все більш актуальною. Економічні кризи, що виникають у різних частинах світу, часто стають каталізаторами міграційних процесів. Люди шукають кращі умови життя та роботи, переїжджаючи з країн, що перебувають у кризі, до стабільніших регіонів. З розвитком технологій та цифровою трансформацією економіки, попит на висококваліфіковані кадри зростає. Країни, що розвиваються, можуть втрачати таланти, які переїжджають до розвинених країн у пошуках кращих можливостей, що підкреслює проблему "відтоку мізків".

Старіння населення у розвинених країнах створює дефіцит робочої сили, який може бути компенсований за рахунок імміграції молодих та працездатних людей з інших країн. Це робить питання міграції актуальним як ніколи раніше.

Політична нестабільність, війни та конфлікти також спричиняють значні міграційні потоки. Вимушені мігранти та біженці стають важливим соціальним і економічним викликом для багатьох країн, потребуючи розробки ефективних політик інтеграції та підтримки.

Таким чином, вивчення міжнародної міграції людських ресурсів у контексті геоекономічних трансформацій є надзвичайно актуальним. Це дозволяє розробляти ефективні стратегії для управління міграційними

потоками, забезпечення стабільного економічного розвитку та створення умов для гармонійної інтеграції мігрантів у суспільство.

Метою кваліфікаційної роботи є аналіз впливу міжнародної міграції людських ресурсів на економічний розвиток країн в умовах геоекономічних трансформацій, визначення основних тенденцій та розробка рекомендацій для управління міграційними процесами.

Завдання дослідження, які дозволять досягти мету роботи:

1. Проаналізувати теоретичні основи та концепції міжнародної міграції людських ресурсів.
2. Визначити основні фактори геоекономічних трансформацій, які впливають на міграційні процеси.
3. Дослідити вплив міжнародної міграції на економіки країн-реципієнтів та країн-донорів.
4. Оцінити позитивні та негативні аспекти міграції для економічного розвитку країн.
5. Вивчити існуючі політики управління міграційними процесами в умовах геоекономічних трансформацій.
6. Розробити рекомендації для ефективного управління міграційними процесами на основі отриманих результатів.

Об'єкт дослідження - міжнародні міграційні процеси людських ресурсів в умовах сучасних геоекономічних трансформацій.

Предмет дослідження - вплив міжнародної міграції людських ресурсів на економічний розвиток країн-реципієнтів та країн-донорів, а також політика управління міграційними процесами.

Методи дослідження, використані в кваліфікаційній роботі: статистичний аналіз (збір та аналіз статистичних даних щодо міграційних потоків, економічних показників країн-реципієнтів та країн-донорів); порівняльний аналіз (порівняння міграційних процесів та їх впливу на економіки різних країн та регіонів).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ

1.1. Поняття та основні форми міжнародної міграції людських ресурсів

Міграція – це процес переміщення людей з одного місця проживання до іншого, що може бути як у межах однієї країни, так і за її межами. Основними характеристиками міграції є зміна місця проживання на постійний або тимчасовий період; переміщення з однієї адміністративно-територіальної одиниці до іншої; мотивація до міграції, яка може бути економічною, політичною, соціальною, екологічною або іншою.

Класифікація міграції здійснюється за різними ознаками, що дозволяє краще розуміти характер та особливості міграційних процесів (табл.1.1).

Таблиця 1.1.

Класифікація міграції за різними ознаками

ознаки	види	характеристика
За територіальним охопленням	внутрішня	переміщення населення в межах однієї країни. Прикладами є міграція з села до міста або з одного регіону до іншого
	міжнародна	переміщення населення з однієї країни до іншої. Це може бути як імміграція (в'їзд до країни), так і еміграція (виїзд з країни).
За тривалістю перебування	постійна	переїзд на нове місце проживання з наміром залишитися там назавжди.
	тимчасова	переміщення на певний період, після закінчення якого мігрант планує повернутися до попереднього місця проживання.
За мотивацією	економічна	міграція, обумовлена пошуком кращих економічних умов, працевлаштування та підвищення рівня життя
	політична	переміщення, викликане політичними причинами, такими як переслідування, війни, конфлікти або репресії
	соціальна	переміщення, викликане політичними причинами, такими як переслідування, війни, конфлікти або репресії

	екологічна	переміщення, викликане природними катастрофами, змінами клімату або деградацією навколишнього середовища
. За характером	добровільна	переміщення з власної волі мігранта, обумовлене бажанням поліпшити умови життя.
	вимушена	переміщення, викликане зовнішніми обставинами, такими як війни, переслідування, природні катастрофи або інші небезпеки.
За правовим статусом	легальна	переміщення, що здійснюється згідно з чинним законодавством та правовими нормами країни.
	нелегальна	переміщення, що порушує закони країни та здійснюється без необхідних документів та дозволів

Джерело: складено автором на основі[1]

Основні види міграції

- Сезонна міграція: короткострокове переміщення, зазвичай пов'язане з сезонними роботами, наприклад, у сільському господарстві.
- Циркулярна міграція: багаторазові переміщення між двома або більше місцями, часто обумовлені трудовими або освітніми потребами.
- Транзитна міграція: переміщення через одну або більше країн з метою досягнення кінцевого пункту призначення.

Міжнародна міграція людських ресурсів стосується переміщення робочої сили між країнами, що включає як висококваліфікованих спеціалістів, так і некваліфікованих робітників. Міжнародна міграція може бути як економічною, так і політичною, екологічною, або викликаною іншими факторами.

Міжнародна міграція людських ресурсів (ММЛР) є однією з ключових тем сучасної економіки та соціології. Вона впливає на розвиток країн, їх економічний ріст, демографічну ситуацію, а також на культуру та соціальну структуру суспільства. У цьому рефераті розглянемо поняття міжнародної міграції людських ресурсів, її причини, види та вплив на країни-донори і реципієнти.

Міжнародна міграція людських ресурсів – це переміщення робочої сили між країнами з метою працевлаштування, покращення умов життя або з інших причин. Цей процес включає як висококваліфікованих спеціалістів, так і некваліфікованих робітників.

Основними причинами міжнародної міграції людських ресурсів є такі економічні причини, як пошук кращих умов праці та вищих заробітків, економічні кризи, безробіття в країнах-донорах; соціальні причини, такі як кращі соціальні гарантії, доступ до якісної освіти та медичного обслуговування, політичні причини, зокрема політична нестабільність, війни, переслідування за політичними, релігійними або етнічними ознаками, а також екологічні причини: зміни клімату, природні катастрофи, екологічні проблеми.

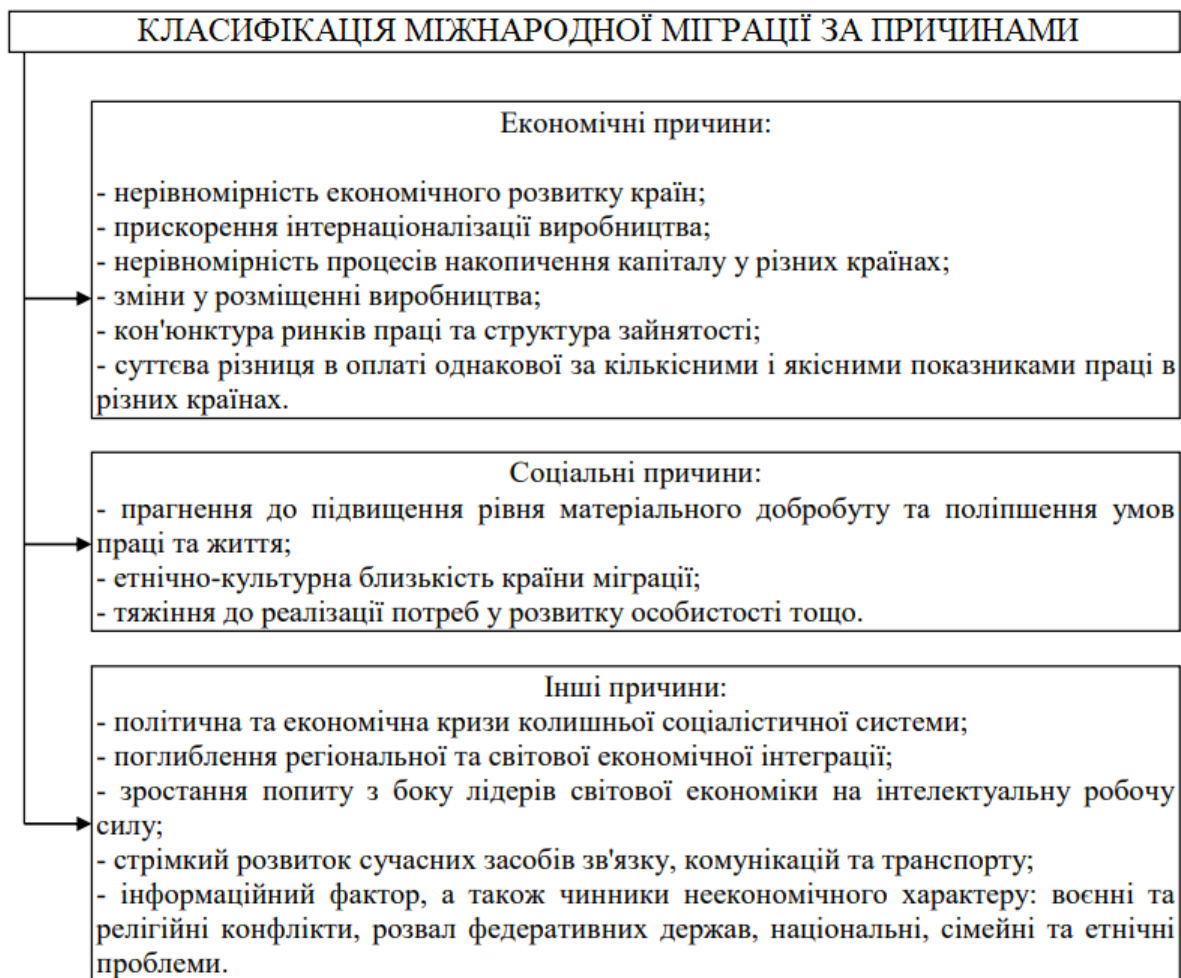

Рис. 1.1. Класифікація міжнародної міграції за причинами

Складено автором на основі [13]

Міжнародна міграція людських ресурсів може бути класифікована за різними ознаками[6] :

– За тривалістю: постійна міграція: переміщення з метою постійного проживання; тимчасова міграція: переміщення на обмежений період, зазвичай для виконання певних робіт або навчання.

– За кваліфікацією: міграція висококваліфікованих кадрів (інтелектуальна міграція): переміщення спеціалістів, науковців, дослідників; міграція некваліфікованої робочої сили: переміщення робітників, які виконують низькооплачувану та некваліфіковану працю.

– За легальністю: легальна міграція: переміщення згідно з чинним законодавством; нелегальна міграція: переміщення, що порушує законодавчі норми та здійснюється без необхідних документів.

Ефективне управління міжнародною міграцією людських ресурсів потребує розробки відповідної політики, яка включає регулювання потоків мігрантів, це запровадження квот, візових режимів, ліцензування працевлаштування. Інтеграція мігрантів, це програми адаптації, навчання мови, соціальна підтримка. Співпраця між країнами - двосторонні та багатосторонні угоди, координація політики, обмін інформацією.

Міжнародна міграція є складним і многогранним явищем, що відображає процес переміщення людей з однієї країни до іншої з різних причин, таких як економічні можливості, політична нестабільність, екологічні кризи, пошук кращих умов життя або захист від переслідувань. Це явище має значний вплив на економічний, соціальний і культурний розвиток країн-приймачів і країн-емігрантів.

Основними факторами, які впливають на міжнародну міграцію, є економічні можливості, рівень безпеки, політична стабільність та соціальні умови в країнах-емігрантах і країнах-приймачах. Наприклад, країни з високим рівнем економічного розвитку часто приваблюють мігрантів з менш розвинених регіонів, які шукають кращих умов життя і можливостей для освіти та розвитку.

Також важливим аспектом є правовий і соціальний статус мігрантів у країні-приймачі. Наявність чіткої міграційної політики, яка забезпечує захист прав мігрантів і сприяє їхній інтеграції в нове суспільство, є ключовою у формуванні позитивних результатів міграційних процесів.

Міжнародна міграція також впливає на демографічні та економічні процеси в країнах-емігрантах, оскільки зменшення робочої сили через відтік мігрантів може мати значний вплив на економічний розвиток. З іншого боку, країни-приймачі можуть зазнавати економічного зростання завдяки новим ресурсам і робочій силі, які привозять мігранти.

Отже, міжнародна міграція є важливим аспектом глобалізації та міжнародних відносин, який потребує комплексного підходу та спільних зусиль усіх країн для забезпечення сталого розвитку і захисту прав людей у сучасному світі.

Міжнародна міграція людських ресурсів є складним та багатограним явищем, що має значний вплив на розвиток як країн-донорів, так і країн-реципієнтів. Розуміння причин, видів та наслідків міграційних процесів є ключовим для розробки ефективної міграційної політики, що сприятиме стабільному економічному розвитку, соціальній гармонії та взаємному збагаченню культур.

Геоелектронічні трансформації можуть мати різні впливи на країни-донори та країни-реципієнти. Країни-донори можуть втрачати робочу силу, що впливає на їхній економічний розвиток, тоді як країни-реципієнти можуть отримувати додаткову робочу силу, що сприяє їхньому економічному зростанню[16].

В сучасному світі міграція стала однією з найбільш актуальних тем, впливаючи на всі сфери суспільного життя і стаючи предметом глибоких дискусій та спорів. Зміна геополітичної обстановки, економічні кризи, конфлікти, зміни клімату та інші фактори значно впливають на глобальні міграційні процеси, породжуючи ряд складних проблем.

Однією з основних проблем є збільшення числа біженців, які шукають захист від війн, переслідувань та природних катастроф. Зростаючі конфлікти в різних регіонах світу, такі як Сирія, Афганістан, та інші, змушують мільйони людей шукати притулку за межами своїх країн. Це ставить під великий тиск країни, які приймають біженців, викликаючи нестабільність і соціальні напруги.

Іншою серйозною проблемою є незаконна міграція, яка виникає через економічну нерівність між країнами. Мігранти шукають кращих умов життя та можливостей для працевлаштування в країнах з вищим рівнем розвитку, часто ризикуючи життям при перетині кордонів. Це викликає не лише правові проблеми, але й економічні та соціальні виклики для країн-приймачів.

Зміна клімату також є значущим фактором, що впливає на міграційні процеси. Погіршення умов для землеробства, затоплення прибережних місцевостей та інші екологічні кризи змушують людей шукати нові місця проживання, що може призводити до внутрішньої міграції в межах країн або міжнародних переселень.

У сучасному світі важливо розглядати міграцію як складний глобальний виклик, який потребує спільних зусиль усіх країн і міжнародних організацій. Розробка ефективної міграційної політики, яка забезпечить захист прав мігрантів і сприятиме їхній інтеграції в нові суспільства, є ключовою у мінімізації негативних наслідків міграційних процесів і сприятиме сталому розвитку всіх країн учасниць.

1.2. Фактори, що впливають на міжнародну міграцію людських ресурсів

Різниця у рівні життя та заробітній платі між країнами є одним з основних стимулів для міграції. Люди з країн з низьким рівнем доходу та високим рівнем безробіття часто шукають кращі можливості у країнах з

вищим рівнем життя, що дозволяє їм підвищити свої доходи та поліпшити умови життя, наприклад гастарбайтери з України та Молдови, що виїжджають на роботу до Польщі та Німеччини.

Економічні кризи, які призводять до скорочення робочих місць, зниження заробітних плат та зростання безробіття, можуть спричинити значні міграційні потоки. Люди шукають стабільніші економічні умови за межами своєї країни, що спонукає їх до еміграції: міграція з Греції та Іспанії до Німеччини та Великобританії під час фінансової кризи в Європі 2008 року.

Країни з привабливим інвестиційним кліматом та широкими можливостями для працевлаштування притягують іноземних фахівців, підприємців та інвесторів. Такі країни створюють умови для розвитку бізнесу, інновацій та професійного зростання, тому ІТ-фахівці з Індії мігрують до США та Канади завдяки високому попиту на їхні навички[23].

Політична нестабільність, війни, переслідування за політичними або релігійними ознаками є значними факторами, що сприяють міжнародній міграції. Люди шукають безпечніші умови життя в країнах з стабільною політичною ситуацією та високим рівнем безпеки. Біженці з Сирії та Іраку, які шукають притулку в Європі та Північній Америці.

Наявність соціальних гарантій, таких як медичне обслуговування, освіта, пенсійне забезпечення, є важливим фактором, що впливає на міграційні рішення. Країни з розвиненою системою соціального забезпечення приваблюють мігрантів, які шукають кращі умови для себе та своїх родин. Міграція громадян з країн Східної Європи до Швеції та Норвегії, де існує високий рівень соціального забезпечення.

Якість освіти та медичного обслуговування є вагомими чинниками, що впливають на рішення мігрувати. Люди переїжджають до країн з кращими освітніми та медичними послугами для отримання якісної освіти або лікування. Студенти з Китаю та Індії, що їдуть навчатися до університетів

США, Великобританії та Австралії яскравий приклад реалізації даного чинника.

Мовні бар'єри та культурні відмінності можуть впливати на рішення про міграцію. Люди часто обирають країни з близькими культурними традиціями або мовою, яку вони вже знають, що полегшує процес інтеграції. Міграція громадян Латинської Америки до Іспанії та Португалії відбувається в основному через спільну мову та культурну спадщину[17].

Наявність діаспор та етнічних громад у приймаючих країнах є вагомим чинником, що сприяє міграції. Мігранти відчують підтримку та допомогу від своїх співвітчизників, що полегшує адаптацію до нових умов життя. Індійська діаспора у Великобританії, яка надає підтримку новоприбулим мігрантам з Індії.

Старіння населення в розвинених країнах створює дефіцит робочої сили, що стимулює імміграцію молодих і працездатних людей з інших країн. Це дозволяє забезпечити стабільний розвиток економіки та підтримати соціальні системи, як наприклад імміграція молодих працівників з країн Південної Азії до Канади та Німеччини.

Швидке зростання населення у країнах, що розвиваються, призводить до надлишку робочої сили та високого рівня безробіття. Це спонукає людей шукати роботу за кордоном, де є більші можливості для працевлаштування. Робітники з Бангладеш та Філіппін, які мігрують до країн Близького Сходу та Південно-Східної Азії[23].

Зміни клімату та пов'язані з ними природні катастрофи, такі як повені, засухи, урагани, змушують людей залишати свої домівки у пошуках безпечніших місць проживання. Це явище отримало назву "екологічна міграція". Переміщення населення з низьких островів Тихого океану через підвищення рівня моря, або переміщення з місць де прокинувся вулкан, чи зменшились запаси прісної води через глобальне потепління клімату.

Погіршення екологічної ситуації, зокрема забруднення води, повітря та ґрунтів, також є важливим фактором, що спонукає людей мігрувати до

регіонів з кращими екологічними умовами. Міграція з промислово забруднених регіонів Китаю до інших країн з кращою екологічною ситуацією.

Фактори, що впливають на міжнародну міграцію людських ресурсів в країнах-реципієнтах (ДОДАТОК А): високий рівень життя, розвиток соціальної інфраструктури та доступ до якісних медичних послуг і освіти приваблюють мігрантів; високий рівень доходів та соціальний захист забезпечують кращі умови життя для мігрантів.

Окрім того, враховуються економічні можливості: наявність великої кількості робочих місць, особливо у високотехнологічних галузях та сфері послуг та високий рівень заробітної плати та можливості для професійного розвитку та кар'єрного зростання.

Країни з високим рівнем політичної стабільності та низьким рівнем криміногенності приваблюють мігрантів, які шукають безпечні та стабільні умови для життя і роботи.

Ліберальна міграційна політика, яка включає легкі процедури отримання віз, дозволів на проживання та працевлаштування. Програми інтеграції мігрантів, що включають мовні курси, професійну підготовку та соціальну підтримку.

Освітні можливості теж відіграють роль, висока якість освіти та можливості для отримання вищої освіти, програми обміну та стипендії для іноземних студентів приваблюють студентів з інших країн.

Фактори, що впливають на міжнародну міграцію людських ресурсів в країнах-донорах (ДОДАТОК Б), це низький рівень життя, обмежений доступ до медичних послуг, освіти та соціального захисту стимулюють виїзд населення в пошуках кращих умов життя. Високий рівень безробіття та обмежені можливості для професійного розвитку та кар'єрного зростання змушують людей шукати роботу за кордоном. Низький рівень заробітної плати та відсутність стабільної роботи.

Політична нестабільність, конфлікти та високий рівень

криміногенності змушують людей залишати країну в пошуках безпеки.

Складні процедури отримання дозволів на виїзд або жорсткі обмеження щодо еміграції можуть впливати на міграційні потоки.

Молоде населення в країнах-донорах часто шукає кращі можливості за кордоном, особливо якщо внутрішні можливості обмежені.

Високий рівень молоді та працездатного населення, що не може знайти роботу або задовільні умови для життя, сприяє виїзду за кордон.

Наявність культурних та мовних зв'язків з країнами-реципієнтами може полегшувати процес міграції та адаптації.

Обмежені можливості для отримання якісної освіти стимулюють студентів виїжджати за кордон для навчання та подальшого працевлаштування.

Сучасні теорії та практика міжнародної економіки свідчать, що на даний момент сформовано три основні сектори економіки: первинний (сировинний), вторинний (обробна промисловість) та третинний (сфера послуг). У доіндустріальному суспільстві переважав первинний сектор, де 70% зайнятих працювали у сільському господарстві, 20% – в обробній промисловості, та 10% – у сфері послуг. На індустріальному етапі розвитку це співвідношення змінилось: 20% зайнятих у сільському господарстві, 50% – у промисловості, та 30% – у сфері послуг[28]. З переходом до інформаційної та цифрової економіки, сучасний світ вступив у нову фазу – постіндустріальну, для якої характерна переважна частка зайнятих у сфері послуг (понад 50%).

Згідно з показниками Світового банку, було здійснено вибірку з 55 країн, які найкраще відображають тенденції світового економічного розвитку. Ці країни розподілені на кілька груп[23]:

- Високий рівень доходів (20 країн, 37% вибірки): Австралія, Бельгія, Велика Британія, Данія, Ізраїль, Іспанія, Італія, Канада, Нідерланди, Німеччина, Норвегія, Південна Корея, Португалія, Сінгапур, США, Фінляндія, Франція, Швейцарія, Швеція, Японія.

- Рівень доходів вище середнього (14 країн, 26%): Азербайджан, Болгарія, Бразилія, Венесуела, Китай, Коста-Рика, Маврикій, Малайзія, Мексика, Росія, Румунія, Таїланд, Туреччина, Ямайка.
- Рівень доходів нижче середнього (12 країн, 22%): Болівія, Гондурас, Єгипет, Індонезія, Киргизстан, Марокко, Молдова, Монголія, Пакистан, Сальвадор, Україна, Шрі-Ланка.
- Низький рівень доходів (9 країн, 15%): Бенін, Гвінея, Ефіопія, Малаві, Малі, Непал, Руанда, Танзанія, Уганда[23].

Аналіз структури та динаміки зайнятості населення в країнах з високим рівнем доходів за період 1960-2022 рр. показує, що ці країни почали перехід до постіндустріальної стадії розвитку ще з початку 70-х років ХХ ст. У 1971 р. структура зайнятості була наступною: 50% – сфера послуг, 36% – промисловість, 13.7% – сільське господарство. США були однією з перших країн, що перейшла до постіндустріальної економіки: вже у 1960 р. 58.1% працюючого населення були зайняті у сфері послуг. На 2022 р. у країнах з високим рівнем доходів 76.3% зайнятих працювали у сфері послуг, 21.1% – у промисловості, та 2.6% – у сільському господарстві. Найвищі показники зайнятості у сфері послуг мали такі країни: Нідерланди (83%), Ізраїль (81.9%), Велика Британія (80.7%), Швеція (80.1%), Данія (79.2%), Канада (79%), США (78.9%), Норвегія (78.6%), Бельгія (78.1%), Австралія (78%), Франція (77.2%), Швейцарія (77%)[26].

За прогнозами, у 2025 р. структура зайнятості в країнах з високим рівнем доходів виглядатиме так: 83.15% – сфера послуг, 15.08% – промисловість, 1.77% – сільське господарство. Аналіз фактичних та прогнозованих даних з 1960 р. до 2025 р. показує, що в цих країнах економіка сфери послуг набуває все більшої значущості, збільшується частка зайнятих у сфері послуг, зростає обсяг наданих послуг та доходи від них.

Оцінка структури та динаміки зайнятості населення країн з рівнем доходів вище середнього за період 1990–2022 рр. показує, що ці країни почали розбудову постіндустріальних відносин лише у новому тисячолітті. З

2001 р. співвідношення зайнятості за секторами економіки було наступним: 50,89% – у сфері послуг, 24,63% – у промисловості, та 24,49% – у сільському господарстві (Рис.1.2). Проте частка зайнятих у сільському господарстві залишалася досить високою, що не характерно для постіндустріального етапу розвитку.

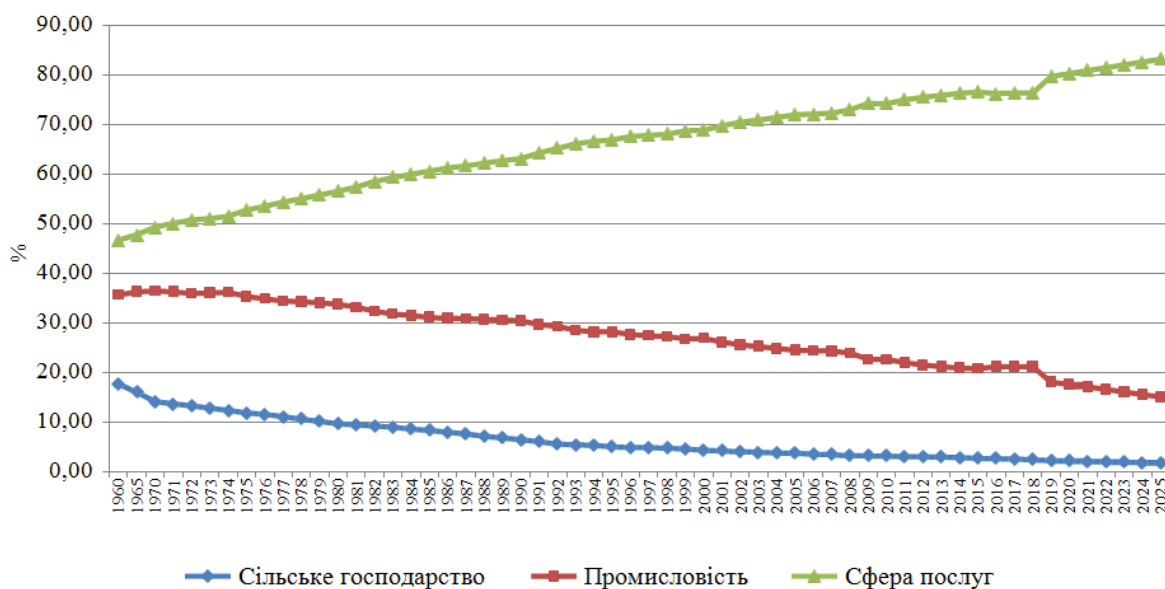

Рис. 1.2. Галузева структура та динаміка зайнятості у групі країн з високим рівнем доходів, %, 1960–2022 рр. (факт), 2023–2025 рр. (прогноз)

Джерело: [26].

Протягом періоду 1990–2022 рр. спостерігалось значне зростання частки зайнятих у сфері послуг, тоді як частки зайнятих у промисловості та сільському господарстві скорочувалися. У 2022р. у країнах з рівнем доходів вище середнього, 59,51% зайнятого населення працювали в сфері послуг(рис.1.3). Частки зайнятого населення в промисловості та сільському господарстві були значно меншими і склали 23,96% та 16,54% відповідно. У дев'яти країнах цієї групи частка зайнятих у сфері послуг перевищувала середньогруповий показник, зокрема в Бразилії (70,0%), Коста-Риці (69,2%), Ямайці (67,6%), Маврикії (66,7%), Венесуелі (66,5%), Болгарії (63,1%), Малайзії (61,6%) та Мексиці (61,2%).

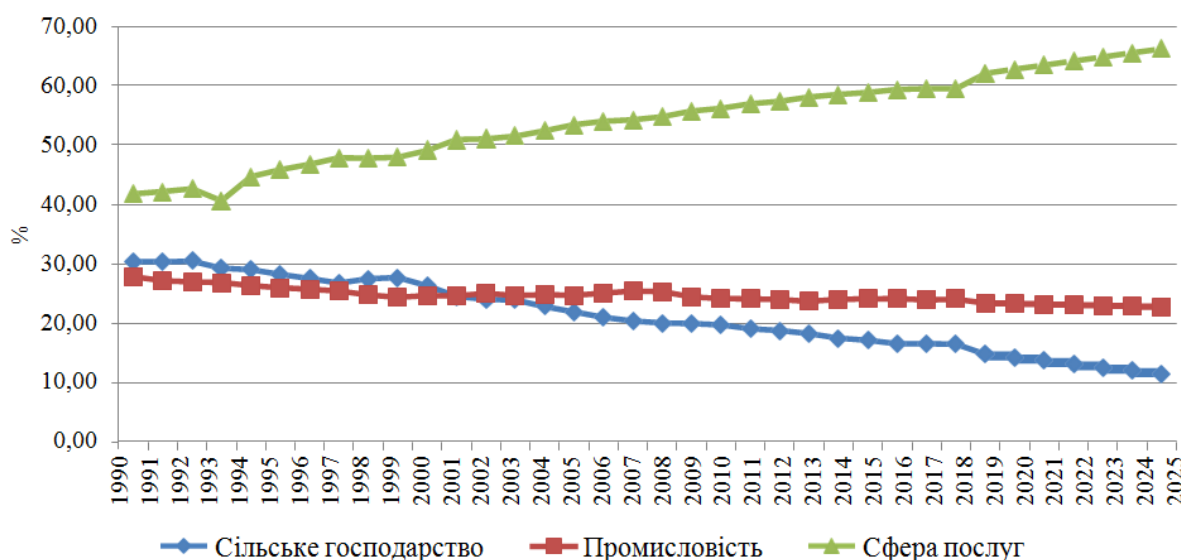

Рис. 1.3. Галузева структура та динаміка зайнятості за групою країн з рівнем доходів вище середнього, %, 1990–2022 рр. (факт), 2023–2025 рр. (прогноз)

Джерело: [26].

Згідно з нашим прогнозом, у 2025 р. структура зайнятості в країнах з рівнем доходів вище середнього виглядатиме так: 66,18% – у сфері послуг, 22,74% – у промисловості, та 11,40% – у сільському господарстві. Отримані результати свідчать про те, що в цій групі країн відбувається активний перехід до сервісної економіки, з ростом частки зайнятих у сфері послуг.

Згідно з нашим прогнозом, у 2025 році структура зайнятості населення у країнах з доходами нижче середнього буде наступною: 54,19% зайнятих працюватимуть у сфері послуг, 21,19% – у промисловості, а 24,86% – у сільському господарстві (рис.1.4). На основі аналізу даних з початку 90-х років ми передбачаємо, що в цих країнах буде спостерігатися поступове становлення сервісної економіки. Водночас, можливі якісні зміни у сфері послуг можуть бути викликані інноваційним розвитком постіндустріальних відносин. Незважаючи на зростання сфери послуг, значна частина населення залишатиметься зайнятою у сільському господарстві.

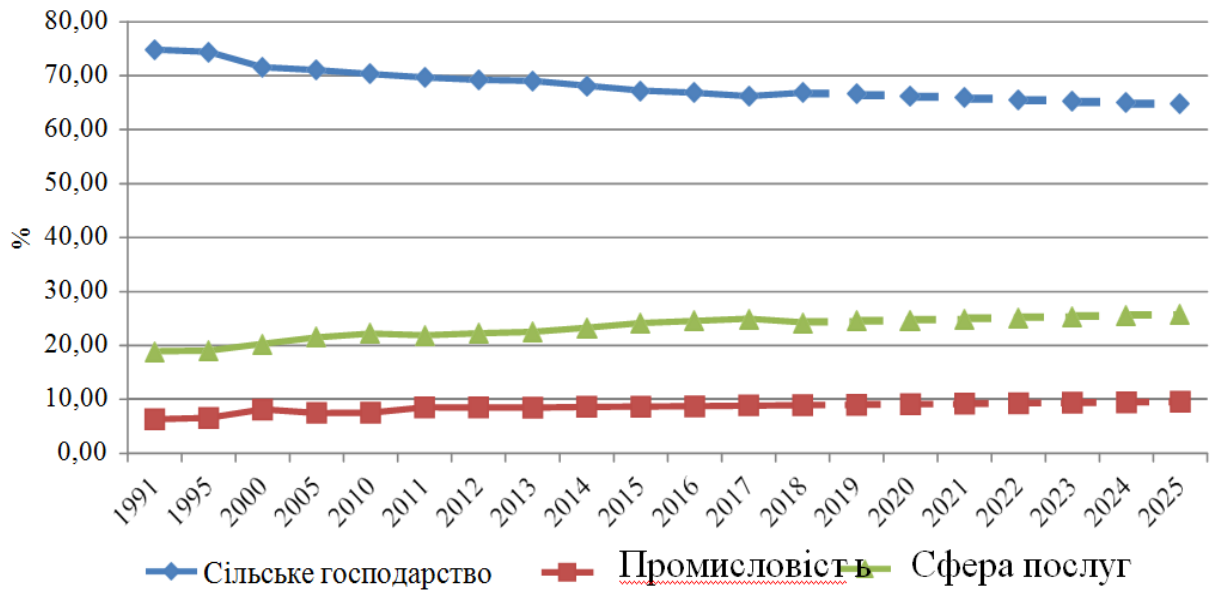

Рис. 1.4. Галузева структура та динаміка зайнятості за групою країн з низьким рівнем доходів, %, 1990–2022 рр. (факт), 2023–2025 рр. (прогноз)

Джерело: [26].

Оцінка структури та динаміки зайнятості у країнах з низьким рівнем доходів за період 1990–2022 років підтверджує, що ці країни перебувають на доіндустріальній стадії розвитку. У 2022 році структура зайнятості була наступною: 24,93% населення працювали у сфері послуг, 8,87% – у промисловості, а 66,20% – у сільському господарстві.

Розуміння факторів, що впливають на міграцію людських ресурсів, є ключовим для розробки ефективних стратегій управління міграційними потоками як в країнах-реципієнтах, так і в країнах-донорах. Це дозволяє створювати умови для збалансованого розвитку та максимального використання потенціалу людських ресурсів у глобальному масштабі.

Міжнародна міграція людських ресурсів є багатогранним явищем, на яке впливають різні економічні, соціальні, політичні, культурні, демографічні та екологічні фактори. Розуміння цих факторів є ключовим для розробки ефективних стратегій управління міграційними потоками та забезпечення стабільного розвитку як країн-донорів, так і країн-реципієнтів. Ефективне управління міграцією може сприяти економічному зростанню, соціальній

стабільності та культурному збагаченню суспільства.

1.3. Геоекономічні трансформації та їх вплив на міграційні процеси

Сучасний світ зазнає значних геоекономічних трансформацій, які впливають на різні аспекти міжнародних відносин, зокрема на міграційні процеси. Геоекономічні зміни можуть включати глобалізацію, регіоналізацію, зміни в торговельних відносинах, економічні кризи та політичні зміни. У цій роботі буде досліджено, як такі трансформації впливають на міграційні потоки, зокрема на переміщення робочої сили між країнами.

Геоекономічні трансформації – це зміни у глобальній економічній структурі, які впливають на розподіл економічної могутності між країнами та регіонами. Ці трансформації можуть бути спричинені різними факторами, включаючи технологічний прогрес, зміни в глобальних торговельних політиках, економічні кризи, зміни в політичних системах та інші.

Глобалізація та інтеграційні процеси викликали посилення глобальних економічних зв'язків та відкритість ринків праці; та вплив регіональних інтеграційних угод (наприклад, ЄС, НАФТА).

Останні десятиліття почастишали економічні кризи та війни, як фактори, що підштовхують до міграції.

В розвинутих країнах відбувається старіння населення та потреба в молодій робочій силі.

Глобалізація – це процес інтеграції національних економік у глобальну економічну систему. Вона включає збільшення міжнародної торгівлі, інвестицій, технологічного обміну та культурних контактів. Глобалізація сприяє вільному переміщенню робочої сили, що стимулює міграційні процеси.

Регіоналізація – це процес створення регіональних економічних об'єднань, таких як Європейський Союз, НАФТА, АСЕАН та інші.

Регіоналізація сприяє зменшенню бар'єрів для переміщення товарів, послуг та робочої сили в межах цих об'єднань: свобода пересування робочої сили в межах ЄС, що сприяє міграції громадян з країн Східної Європи до Західної Європи.

Зміни в торговельних відносинах, включаючи введення нових торговельних угод або тарифів, можуть впливати на економічну діяльність та зайнятість у різних країнах, що в свою чергу впливає на міграційні процеси. Наприклад, торговельна війна між США та Китаєм, яка вплинула на економічну ситуацію в обох країнах та міграційні потоки.

Економічні кризи, такі як фінансова криза 2008 року, можуть значно впливати на міграційні процеси, викликаючи масові переміщення робочої сили у пошуках кращих економічних умов. Міграція з Греції та Іспанії під час фінансової кризи в Європі до країн з більш стабільною економікою, таких як Німеччина та Великобританія.

Зміни у політичних системах, зокрема демократизація або авторитаризація, можуть впливати на економічні умови та міграційні потоки. Міграція з країн Близького Сходу та Північної Африки до Європи у зв'язку з політичною нестабільністю та конфліктами в регіоні[9].

Глобалізація та регіоналізація сприяють збільшенню міграційних потоків, оскільки знижуються бар'єри для переміщення робочої сили. Це дозволяє людям шукати кращі можливості для працевлаштування та підвищення рівня життя.

Геоелектронічні трансформації можуть змінювати структуру міграційних потоків, зокрема напрямки та складу мігрантів. Зміни в економічних умовах можуть призводити до збільшення міграції висококваліфікованих спеціалістів або робітників певних галузей. Міграція медичних працівників з Філіппін до країн Близького Сходу та Західної Європи у зв'язку з високим попитом на медичний персонал.

Геоелектронічні трансформації можуть мати різні впливи на країни-донори та країни-реципієнти. Країни-донори можуть втрачати робочу силу,

що впливає на їхній економічний розвиток, тоді як країни-реципієнти можуть отримувати додаткову робочу силу, що сприяє їхньому економічному зростанню. Відтік висококваліфікованих спеціалістів з країн Східної Європи до Західної Європи, що призводить до "відтоку мізків".

Економічні кризи можуть суттєво впливати на міграційні процеси, викликаючи масові переміщення робочої сили у пошуках кращих економічних умов. Кризи можуть спричиняти збільшення безробіття та зниження рівня життя, що стимулює міграцію.

Рис. 1.5 Чинники розвитку міжнародної міграції

Складено автором на основі [21]

Для ефективного управління міграційними процесами в умовах гео економічних трансформацій необхідно розробляти та впроваджувати політику, що сприятиме регулюванню міграційних потоків. Це може включати запровадження квот, візових режимів, ліцензування працевлаштування. Прикладом слугує політика Канади щодо залучення висококваліфікованих мігрантів через систему Express Entry.

Інтеграція мігрантів є важливим аспектом політики управління міграційними процесами. Це включає програми адаптації, навчання мови, соціальну підтримку та забезпечення доступу до ринку праці. Наприклад, інтеграційні програми для біженців у Німеччині, які включають мовні курси та професійне навчання.

Міжнародна співпраця є ключовим елементом управління міграційними процесами в умовах геоекономічних трансформацій. Це включає двосторонні та багатосторонні угоди, координацію політики, обмін інформацією.

Міжнародні організації міграції в сучасному світі займають важливе місце в управлінні міжнародними міграційними процесами. Їхнє завдання полягає у сприянні співпраці між країнами, захисті прав мігрантів і забезпеченні сталого та організованого керування міграційними потоками.

Однією з найважливіших організацій, що займається цими питаннями, є Міжнародна організація з міграції (МОМ). МОМ була створена в 1951 році як міжурядова організація з метою сприяти безпечній та організованій міграції, захищати права мігрантів та сприяти їхньому інтегруванню в суспільства приймаючих країн. Організація працює з урядами, цивільним суспільством та іншими міжнародними організаціями для вирішення складних міграційних проблем. МОМ надає технічну допомогу країнам у підтримці гідного управління міграційними процесами та забезпеченні прав мігрантів [11].

Ще однією важливою міжнародною організацією є Управління Верховного комісара ООН з питань біженців (УВКБ ООН). Ця організація займається захистом прав біженців та наданням їм міжнародного захисту. УВКБ ООН координує гуманітарну допомогу та довгострокове врядування у справах біженців через свій мандат за Конвенцією ООН про статус біженців. Іншою важливою міжнародною організацією є Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКББ), яке займається захистом прав

біженців та пошуком долі для людей, які змушені покидати свої домівки через конфлікти або переслідування[36].

Ще однією важливою структурою є Європейська організація з міграції (ЄОМ). Ця організація є регіональною міжурядовою структурою, яка співпрацює з країнами Європейського регіону для управління міграційними процесами та забезпечення спільної стратегії щодо міграції. Вона також сприяє взаєморозумінню та співробітництву між країнами в питаннях міграції.

Загалом, міжнародні організації міграції відіграють критичну роль у забезпеченні сталого розвитку міграційних процесів, захисті прав мігрантів та забезпеченні міжнародного співробітництва у сфері міграції. Їхня діяльність є важливою для забезпечення мирного та організованого співіснування між народами у сучасному глобалізованому світі.

Однією з найбільш актуальних тем сучасності є проблема регулювання міжнародної міграції, яка залежить від взаємодії різних інституцій та урядових структур у всьому світі. Міжнародна міграція визначається як переміщення людей через кордони держав з метою постійного або тимчасового перебування в іншій країні. Цей явище викликає значні виклики та вимагає комплексного підходу до регулювання.

Кожна країна має власні урядові структури, відповідальні за регулювання міграційних процесів. Це включає в себе прийняття законодавства щодо в'їзду, перебування та виїзду іноземців, а також розробку політик і програм інтеграції для мігрантів. Уряди забезпечують також контроль за міграційними потоками через впровадження візових режимів, міграційних квот та механізмів контролю.

Регулювання міжнародної міграції є складною задачею через різноманітність причин та наслідків міграційних процесів. Серед головних викликів можна виділити незаконну міграцію, людську торгівлю, захист прав мігрантів та їхню інтеграцію в нових країнах. Перспективи регулювання полягають у спільних зусиллях країн та міжнародних організацій у розвитку

координації та співпраці для забезпечення гідного та безпечного керування міграційними потоками.

Регулювання міжнародної міграції вимагає взаємодії міжнародних організацій та урядових структур на різних рівнях. Це складна проблема, що потребує гармонійного підходу до розв'язання, спрямованого на захист прав мігрантів та забезпечення сталого розвитку країн-реципієнтів міграційних потоків.

Геоелектронічні трансформації мають значний вплив на міграційні процеси, змінюючи їх структуру, напрямки та обсяги. Ефективне управління міграційними процесами в умовах цих змін вимагає розробки та впровадження відповідної політики,

Міжнародна міграція людських ресурсів у контексті геоелектронічних трансформацій є складним і багатоаспектним явищем, що має значний вплив на розвиток країн як на макро-, так і на мікрорівнях. Зрозуміння цього процесу є ключовим для розробки ефективної міграційної політики, що сприятиме сталому розвитку та гармонійній інтеграції мігрантів у приймаючі суспільства.

Міжнародна міграція людських ресурсів є важливим аспектом глобалізованої економіки. Міграційні процеси мають значний вплив на економічний розвиток як країн-донорів, так і країн-реципієнтів. Ця наукова робота має на меті дослідити вплив міжнародної міграції на економіки країн, враховуючи як позитивні, так і негативні аспекти цього явища.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

2.1. Вплив міжнародної міграції людських ресурсів на економіки країн-реципієнтів та країн-донорів

Розглянемо позитивні сторони впливу міжнародної міграції на економіки країн-реципієнтів.

Міграція сприяє заповненню дефіциту робочої сили в країнах-реципієнтах, особливо в галузях, де місцеві працівники не можуть або не хочуть працювати. Наприклад, в Сполучених Штатах сільськогосподарський сектор значною мірою залежить від праці мігрантів. За даними Департаменту сільського господарства США, у 2020 році більше половини сільськогосподарських робітників були іммігрантами[18].

Міграція сприяє економічному зростанню, оскільки мігранти часто заповнюють вакантні робочі місця, підвищуючи продуктивність економіки. Наприклад, дослідження, проведене в Канаді, показало, що іммігранти суттєво сприяють зростанню ВВП країни, особливо в містах, де вони активно залучені в економічну діяльність.

Міграція збільшує населення країни-реципієнта, що веде до зростання споживання товарів та послуг. Це, в свою чергу, стимулює економічний розвиток. Наприклад, у Великій Британії іммігранти значно сприяють зростанню споживчого попиту, що позитивно впливає на економіку.

Позитивний вплив міграції на економіки країн-реципієнтів

Заповнення дефіциту робочої сили: В Канаді програма Temporary Foreign Worker Program (TFWP) дозволяє роботодавцям наймати іноземних працівників для заповнення дефіциту робочої сили в таких галузях, як сільське господарство та будівництво. Це допомагає зберігати стабільність виробництва і забезпечує економічне зростання.

Підвищення економічної продуктивності: В Австралії, за даними

дослідження Граттанського Інституту, мігранти з високою кваліфікацією, такі як інженери та ІТ-фахівці, сприяли зростанню продуктивності в країні. Вони допомагають впроваджувати нові технології та інновації, що позитивно впливає на економіку.

Зростання споживання та попиту: В Німеччині, де іммігранти складають значну частину населення, їх споживання товарів та послуг суттєво підтримує місцеву економіку. Наприклад, мігранти часто відкривають нові бізнеси, такі як ресторани та магазини, що сприяє економічній активності.

Негативний вплив міграції на економіки країн-реципієнтів проявляється в наступному.

Збільшення кількості мігрантів може створювати тиск на соціальні системи країни-реципієнта, включаючи охорону здоров'я, освіту та соціальне забезпечення. Наприклад, у Німеччині зростання кількості біженців у 2015 році спричинило значне навантаження на соціальні служби, що вимагало додаткових витрат з бюджету.

Тиск на соціальні системи: В Швеції, де притулок шукає велика кількість біженців, навантаження на системи охорони здоров'я та соціального забезпечення значно зросло. Уряд змушений виділяти більше ресурсів на підтримку новоприбулих, що викликає напруженість серед місцевого населення. **Конкуренція на ринку праці:** В Італії мігранти часто зайняті в секторах, де зарплати є низькими, що може призводити до конкуренції з місцевими працівниками. Це може призводити до зниження зарплат і умов праці для всіх робітників у цих секторах[35].

Соціальна напруженість та інтеграція: У Франції зростання кількості іммігрантів, особливо в великих містах, таких як Париж, спричинило соціальну напруженість і проблеми з інтеграцією. Це призвело до зростання популістських настроїв і політичної поляризації.

Глобальні загрози для людства, такі як зміни клімату, виснаження природних ресурсів, деградація навколишнього середовища та зростання економічної та соціальної нерівності між країнами, сприяють глобальній нерівності, накопиченню багатства та формуванню світових структур влади. Життя та здоров'я людей по всьому світу знаходяться під загрозою через зростання насильницького екстремізму, тероризму, переслідувань, міжнародних конфліктів та гуманітарних криз, які змушують людей мігрувати в пошуках безпеки та кращих умов життя. Тому питання глобальної міграції є одним з ключових у міжнародній політиці.

Сучасні тенденції формування міжнародних міграційних потоків і коридорів змушують дослідників розглядати міграцію не лише з точки зору мобільності робочої сили та добробуту мігрантів, але й з позицій політичного розвитку, геополітики та прав людини. Міжнародна міграція стала потужною силою, яка формує міжнародну реальність та визначає соціальні зміни і культурні взаємодії в країнах, де відбувається міграція.

У рамках теорії людського капіталу просторову мобільність розглядають як інвестицію в людські ресурси, включаючи повернення інвестицій та міграцію. Основним мотивом міграції є очікування, що дохід від міграції перевищить витрати на неї. Міграція відкриває для людей нові можливості, такі як високооплачувана робота, освітні послуги та професійний розвиток, що підвищує цінність їхнього людського капіталу.

Сучасні екологічні, соціальні та економічні кризи, викликані різними зовнішніми факторами в глобалізованому світі, суттєво вплинули на динаміку міжнародної міграції. Згідно зі Звітом про міжнародну міграцію, кількість міжнародних мігрантів у світі невинно зростає протягом останніх десятиліть, збільшившись більш ніж утричі за останні 49 років до майже 281 мільйона людей, або 3,6% населення світу.

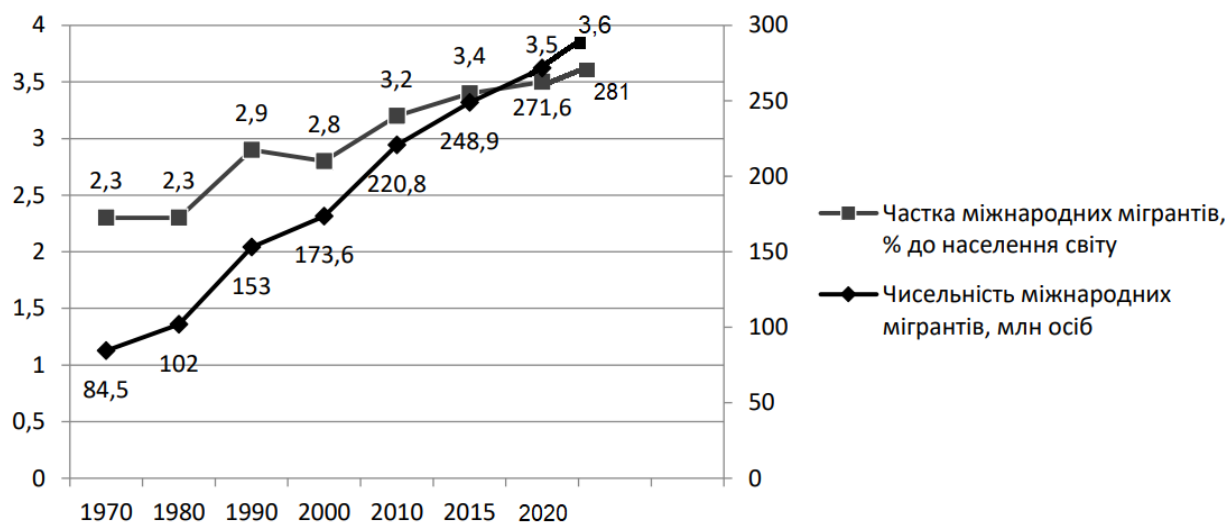

Рис. 2.1 . Динаміка міжнародних мігрантів у світі

Складено автором на основі [26]

Міграція може призводити до збільшення конкуренції на ринку праці, що може негативно вплинути на місцевих працівників. Наприклад, в Іспанії під час економічної кризи 2008 року високий рівень міграції спричинив зростання безробіття серед місцевого населення.

Приплив великої кількості мігрантів може спричинити соціальну напруженість і труднощі з інтеграцією. У Франції, наприклад, зростання кількості іммігрантів спричинило соціальні конфлікти та проблеми з інтеграцією в деяких регіонах.

Розглянемо позитивні сторони впливу міжнародної міграції на економіки країн-донорів.

Мігранти часто надсилають гроші своїм сім'ям у країнах-донорів, що сприяє економічному розвитку. За даними Світового банку, у 2020 році обсяг грошових переказів у світовому масштабі склав понад 540 мільярдів доларів США. Наприклад, у Філіппінах грошові перекази становлять значну частину ВВП країни і сприяють поліпшенню рівня життя. В Мексиці грошові перекази від працівників, які працюють в США, становлять важливу частину національного доходу. У 2020 році грошові перекази склали понад 40 мільярдів доларів США, що допомогло підтримувати економічну

стабільність в країні

Міграція може сприяти зменшенню рівня безробіття у країнах-донорів, оскільки частина робочої сили виїжджає на заробітки за кордон. Наприклад, в Україні міграція робочої сили до Європи допомогла зменшити рівень безробіття та соціальне напруження. В Молдові, де значна частка працездатного населення працює за кордоном, рівень безробіття знижується завдяки міграції. Це допомагає зменшити соціальну напругу та покращити умови на внутрішньому ринку праці.

Мігранти, які повертаються до своїх країн після роботи за кордоном, часто приносять з собою нові знання, навички та досвід, що може сприяти економічному розвитку. Наприклад, у В'єтнамі багато мігрантів, що повернулися, започаткували власний бізнес, використовуючи знання та зв'язки, здобуті за кордоном. В Індії багато кваліфікованих працівників, які повертаються після роботи в розвинених країнах, допомагають розвивати місцеві стартапи та інноваційні проекти. Вони приносять з собою нові ідеї та досвід, що сприяє розвитку технологічного сектору.

Негативний вплив міграції на економіки країн-донорів проявляється в наступному. Міграція кваліфікованих працівників, або "відтік мізків", може мати негативний вплив на економіку країн-донорів. Наприклад, у Індії великий відтік інженерів та IT-фахівців до розвинених країн призвів до дефіциту кваліфікованих кадрів у деяких секторах. В Румунії значна частина медичних працівників емігрує до Західної Європи в пошуках кращих умов праці. Це призводить до дефіциту лікарів і медсестер в країні, що негативно впливає на систему охорони здоров'я.

Масова міграція може призводити до зменшення робочої сили в країнах-донорів, що може негативно вплинути на економічний розвиток. Наприклад, у Болгарії демографічна криза та еміграція призвели до значного скорочення робочої сили та зменшення темпів економічного зростання. В Латвії високий рівень еміграції молоді та кваліфікованих працівників спричинив зменшення робочої сили, що негативно вплинуло на економічний

розвиток країни. Це також призвело до старіння населення і зростання навантаження на соціальні системи.

Надмірна залежність від грошових переказів може створювати ризики для економіки країни-донору. Наприклад, у Непалі значна частка ВВП складається з грошових переказів, що робить економіку вразливою до змін в міграційних потоках та економічних умовах в країнах-реципієнтах. В Киргизстані значна частка ВВП складається з грошових переказів, що робить економіку вразливою до змін в міграційних потоках. Зменшення переказів може призвести до економічної нестабільності та зростання бідності.

2.2. Аналіз міграційних процесів на прикладі конкретних країн

Зростання частки міжнародних мігрантів у складі населення в різних регіонах, зокрема в країнах Океанії (від 9,9% у 2009 році до 22% у 2022 році), Північної Америки (від 9,9% до 17,4%) та Європи (від 6,9% до 12,1%), може призвести до підвищення соціальної напруженості та конфліктів. Це вимагає від урядів рішучих та обдуманих дій для вирішення потенційних проблемних ситуацій[23].

Міжнародна міграція є складним явищем, що формується під впливом численних зовнішніх факторів, які важко адаптувати на глобальному рівні. Це спричиняє виникнення різних моделей міграції, зокрема міграційних «коридорів».

Серед країн з найбільшою кількістю міжнародних мігрантів у 2022 році були Індія (17,7 млн), Мексика (12,2 млн) та Китай (11,9 млн), тоді як найбільше мігрантів приймають США (51 млн), Німеччина (13,4 млн) та Саудівська Аравія (13,3 млн). Протягом 1990-2022 років найбільше зростання міжнародної міграції спостерігалось в Іспанії, Об'єднаних Арабських Еміратах, Італії, Саудівській Аравії, Німеччині та Сполучених Штатах[30].

Дослідження показали, що міжнародна міграція та переміщення людей зазнали значних змін на глобальному рівні через різні історичні події. Так, у

2019-2022 роках значні переміщення населення були викликані міждержавними конфліктами (Сирія, Ємен, Центральноафриканська Республіка, Демократична Республіка Конго тощо), економічною та політичною нестабільністю (Венесуела), а також кліматичними загрозами та стихійними лихами (Мозамбік, Філіппіни, Китай, Індія, США). Це призвело до значного збільшення кількості біженців та вимушених переселенців, які залишають свої домівки через небезпеку для життя (ДОДАТОК В).

За даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН), станом на середину 2022 року у світі налічується щонайменше 10 мільйонів осіб без громадянства та 80 мільйонів вимушено переміщених осіб, з яких: – 45,7 млн осіб перебували в умовах конфлікту; – 26,3 млн осіб є біженцями; – 4,2 млн осіб подали заявки на притулок; – 3,6 млн венесуельців переміщені за кордон[30].

Деякі біженці переміщуються до сусідніх країн, де умови більш безпечні, але багато хто долає великі відстані, шукаючи кращі умови життя у країнах з високим рівнем добробуту та економічної стабільності. Значна частина біженців прибуває з африканських країн. У додатку Г показано, що економічно розвинені країни Європи (Німеччина, Франція, Італія, Швеція, Велика Британія) приймають велику кількість біженців та осіб без громадянства з різних частин світу і стикаються з серйозними соціальними викликами. Тому міжнародна міграція потребує регулювання як на рівні окремих країн, так і на глобальному рівні.

Міграційні процеси у Європейському Союзі

Європейський Союз (ЄС) є одним з найбільших регіонів світу, що приймає мігрантів. Міграційні процеси в ЄС мають значний вплив на економіку, соціальну структуру та політичну ситуацію[24].

ЄС стикається з різними типами міграції, включаючи економічну міграцію, біженців та шукачів притулку. Найбільше мігрантів прибуває з Близького Сходу, Північної Африки та Східної Європи. Наприклад, під час кризи біженців 2015 року Німеччина прийняла понад мільйон біженців,

здебільшого з Сирії. Економічна криза 2008 року та політична нестабільність в регіонах походження мігрантів (Сирія, Лівія) призвели до зростання кількості біженців та шукачів притулку. Криза біженців 2015 року виявила потребу в реформуванні міграційної політики ЄС та покращенні механізмів інтеграції мігрантів.

Міграція в ЄС має як позитивні, так і негативні економічні наслідки. З одного боку, мігранти заповнюють вакансії на ринку праці, сприяючи економічному зростанню. З іншого боку, існує тиск на соціальні системи та необхідність інтеграції мігрантів.

За даними Євростату, мігранти у Німеччині в 2020 році сплатили податків на суму понад 22 мільярди євро, що суттєво підтримало економіку країни.

Міграційні процеси у Північній Америці

Північна Америка, особливо США і Канада, є ключовими напрямками міграції. Ці країни приваблюють мігрантів завдяки високому рівню життя та економічним можливостям.

В США міграція зосереджена на економічних мігрантах з Латинської Америки, Азії та Африки. В Канаді діє система бальної оцінки, яка дозволяє обирати висококваліфікованих працівників з усього світу. За даними Департаменту внутрішньої безпеки США, у 2019 році більше половини нових іммігрантів були з Мексики, Індії та Китаю.

Міграція сприяє економічному розвитку, зокрема в таких галузях, як технології та будівництво. Наприклад, у Кремнієвій долині значна частка інженерів та IT-фахівців є мігрантами. Однак, існують і проблеми, зокрема нелегальна міграція та необхідність інтеграції новоприбулих.

За даними Інституту міграційної політики, іммігранти в США в 2019 році внесли до економіки країни понад 2 трильйони доларів США, включаючи податки та внески до соціальних фондів.

Політика США щодо міграції зазнала значних змін з приходом до влади різних адміністрацій. Зокрема, адміністрація Трампа ввела суворіші

міграційні обмеження, що вплинуло на кількість легальних та нелегальних мігрантів. Натомість, Канада продовжує активно залучати кваліфікованих працівників з усього світу, що сприяє її економічному зростанню.

Адміністрація Трампа витратила понад 15 мільярдів доларів США на посилення прикордонного контролю та депортацію нелегальних мігрантів.

3. Міграційні процеси у країнах Азії

Азія є регіоном з великими міграційними потоками, що включають як внутрішню, так і міжнародну міграцію. Країни Перської затоки, Китай та Індія є ключовими гравцями в цьому процесі.

В країнах Перської затоки, таких як ОАЕ і Саудівська Аравія, значна частка робочої сили складається з іноземних працівників, переважно з Південної Азії. У Китаї внутрішня міграція з сільських районів до міст є важливим чинником економічного зростання. За даними Міжнародної організації праці, у 2020 році понад 35 мільйонів працівників з Індії працювали за кордоном.

Міграція сприяє економічному розвитку країн Перської затоки, забезпечуючи робочу силу для швидкого будівництва та розвитку інфраструктури. В Китаї внутрішні мігранти підтримують економічне зростання в містах, але стикаються з проблемами соціальної інтеграції та доступу до соціальних послуг.

У ОАЕ іноземні працівники забезпечують понад 90% робочої сили у приватному секторі, що становить приблизно 45 мільярдів доларів США внеску до ВВП щороку.

Економічне зростання в країнах Азії, таких як Китай та Індія, призвело до зростання внутрішньої міграції та збільшення кількості мігрантів за кордоном. Політична нестабільність в деяких регіонах, зокрема в М'янмі та Афганістані, спричинила збільшення кількості біженців.

4. Міграційні процеси в Україні

Україна є як країною походження, так і країною призначення для мігрантів. Міграційні процеси в Україні мають значний вплив на економіку

та соціальну структуру.

Україна є важливим джерелом робочої сили для країн ЄС, зокрема Польщі, Чехії та Італії. За даними Міжнародної організації з міграції, у 2020 році понад 3 мільйони українців працювали за кордоном. Водночас, Україна приймає значну кількість біженців та внутрішньо переміщених осіб через конфлікт на сході країни.

Грошові перекази від українських працівників за кордоном є важливим джерелом доходів для країни. За даними Національного банку України, у 2022 році обсяг переказів склав понад 12 мільярдів доларів США що становить приблизно 8% ВВП країни. Водночас, відтік робочої сили створює дефіцит кваліфікованих кадрів на внутрішньому ринку праці.

Війна в Україні призвела до внутрішнього переміщення мільйонів людей та зростання кількості біженців. Економічні труднощі та низький рівень зарплат сприяють еміграції українців до країн ЄС.

За даними Міжнародного валютного фонду, конфлікт на сході України призвів до економічних втрат у розмірі понад 100 мільярдів доларів США, що стимулювало міграційні процеси.

З України у статусі біженців та інших легальних форм перебування, окрім притулку, виїхали: у 2015 році – 6779 осіб до Молдови та 5950 осіб до Угорщини; у 2019 році – 6353 осіб до Італії, 41251 осіб до російської федерації, 5061 особа до Ізраїлю; у 2022 році – 1927 осіб до США[11].

Необхідно зазначити, що через непередбачувані фактори, які впливають на міграцію, складно точно прогнозувати їхню кількість та динаміку. Це зумовлено двома аспектами, що надають специфічні характеристики міжнародним мігрантам:

1. Міграційні потоки значною мірою залежать від поточних складних ситуацій у країнах через міжрегіональні конфлікти, економічні кризи та політичну нестабільність.

2. Довгострокові економічні та екологічні тенденції, демографічні зміни, розвиток комунікаційних технологій і рівень доступу до засобів мобільності значно впливають на динаміку міграції.

Важливим показником, що характеризує змінну динаміку світової міграції, є коефіцієнт міграційного сальдо, який відображає середньорічне сальдо міграції на 1000 осіб. Чиста міграція – це різниця між кількістю в'їжджаючих та виїжджаючих мігрантів. Якщо показник чистої міграції країни негативний, це означає, що країна втрачає людський капітал на користь інших країн.

З огляду на високий ступінь непередбачуваності нових зовнішніх змін у світовому суспільному розвитку та значну невизначеність їхнього впливу на міжрегіональні міграційні потоки, залишається гостра потреба в прогнозуванні можливих тенденцій розвитку міжнародної міграції. Результати оцінки поточної динаміки темпів міграції є важливими для розрахунку глобальної регіональної структури та середньо- та довгострокових прогнозів майбутніх змін у фізичному обсязі людського капіталу в кожній країні. Ці прогнози є надзвичайно важливими показниками для урядів, особливо для урядів приймаючих країн, оскільки вони безпосередньо впливають на соціально-економічний розвиток кожної країни.

З цією метою Організація Об'єднаних Націй створила Глобальну міграційну базу даних із постійно оновлюваною статистичною інформацією про показники міжнародної міграції, отриманою з великої кількості джерел у понад 200 країнах світу.

Департамент з економічних і соціальних питань ООН розробив довгострокові прогнози на період з 2020 по 2100 рік з 5-річними інтервалами, включаючи регіональні показники чистої міграції за географічними характеристиками та країнами світу. Узагальнений прогноз на період з 2015 по 2050 роки передбачає стійку тенденцію збільшення міграційних потоків з країн менш розвинених регіонів світу до країн з високим рівнем доходу. Очікується, що в країнах Європи, Північної Америки, Океанії та Західної Азії

буде спостерігатися збільшення чистої міграції. Країни Африки, Центральної Азії, Південної Азії, Латинської Америки та Карибського басейну залишаться лідерами з експорту людських ресурсів.

Країни, що приваблюють мігрантів у середньому кожні 5 років протягом прогнозного періоду (2025-2050), зокрема США – 2,8 осіб на 1000 осіб; Канада – 6 осіб. Серед європейських країн найвищий рівень міграції очікується в Люксембурзі – 6,3 осіб; Норвегії – 4,8 осіб; Швейцарії – 4,3 осіб; Швеції – близько 2,8 осіб; Фінляндії – 2,5 осіб; Данії – 2,5 осіб. Німеччина, Франція, Італія, Австрія, Великобританія та Чехія залишатимуться основними реципієнтами мігрантів у Європі.

Щодо України, за прогнозом ООН, до 2030 року зростання міжнародної міграції стабілізується на рівні 0,1 на тисячу осіб, а в майбутньому досягне нульового балансу. Найбільший відтік мігрантів прогнозується з Індії, Чилі, Індонезії, Китаю та Колумбії.

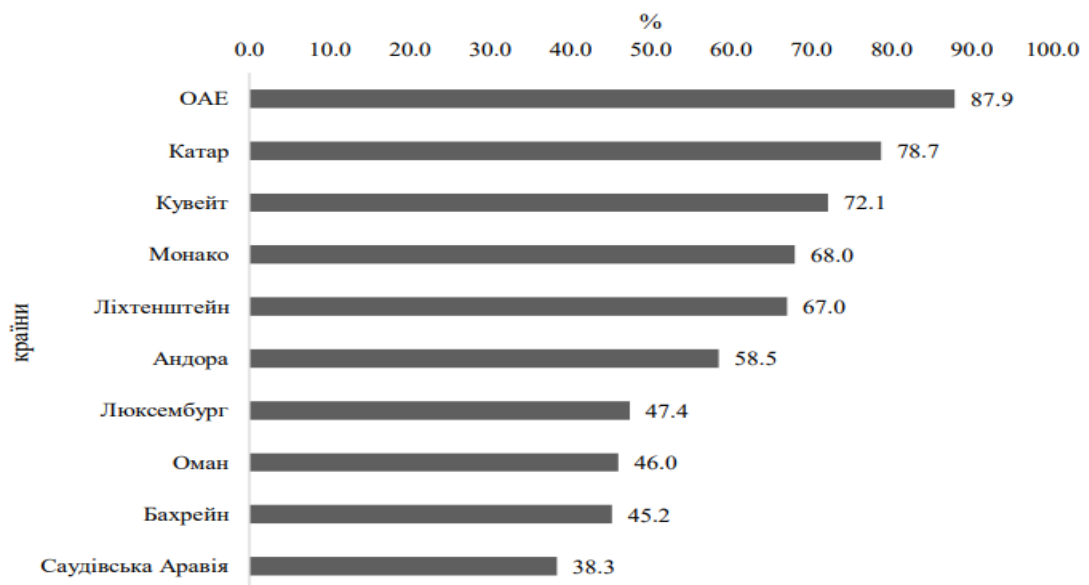

Рис. 2.2. Топ-10 країн найбільшою часткою міжнародних мігрантів у загальній кількості населення у 2022 році.

Складено автором на основі [31]

Аналізуючи показники інтеграції мігрантів у ЄС, можна виявити високу адаптаційну здатність мігрантів, зокрема громадян країн ЄС та інших країн, які характеризуються високою трудовою та соціальною активністю,

освітою та фізичною підготовкою. Це створює надійну "соціально-ресурсну базу" для європейських країн, забезпечуючи їх ефективний соціально-економічний розвиток у майбутньому.

До 2018 року прогрес у глобальному управлінні транскордонними потоками біженців і мігрантів, ймовірно, був згладжений загостренням кризових ситуацій. Вирішення проблеми міжнародної міграції зараз потребує спільних зусиль усього міжнародного співтовариства. На глобальному рівні розроблено два основних документи: Глобальний договір про біженців (GCR) та Глобальний договір про безпечну, упорядковану та законну міграцію (GCM), які були прийняті під егідою ООН у 2018 році. Однак наявність протистоянь викликає особливе занепокоєння, оскільки багато країн відмовляються брати участь у дотриманні цілей і принципів усіх аспектів міжнародної міграції.

Таблиця 2.1

Рівень безробіття в країнах з високою часткою імпортованої робочої сили серед топ-10 країн-реципієнтів міжнародних мігрантів за 2022 рік

Країна	Частка мігрантів у загальній чисельності населення, %	Рівень безробіття, %
ОАЕ	87,9	2,3
Саудівська Аравія	38,3	5,6
Австралія	30,0	5,2
Канада	21,3	5,7
Німеччина	15,7	3,2
США	15,4	3,7
Велика Британія	14,1	3,8
Франція	12,8	8,5
Італія	10,4	10,0
Російська Федерація	8,0	4,6

Складено автором на основі [31]

Безробіття є однією з найважливіших соціально-економічних проблем сучасного світу. Воно впливає на економічний розвиток країн, соціальну стабільність і якість життя населення. Ступінь безробіття визначається рівнем зайнятості населення, що активно шукає роботу, відносно загальної працездатної частини населення.

Однією з основних причин безробіття є економічні кризи. Під час кризи зменшується виробництво і послуги, що призводить до скорочення робочих місць і збільшення безробітних. Наприклад, світова фінансова криза 2008 року спричинила значне зростання рівня безробіття в багатьох країнах, особливо в тих, де економіка була сильно залежною від фінансового сектору.

Ще однією причиною є структурні зміни в економіці, коли змінюються вимоги до праці та технології виробництва. Наприклад, автоматизація та впровадження новітніх технологій можуть призвести до зниження потреби в ручній праці, що збільшує кількість безробітних серед менш кваліфікованих робітників.

Демографічні фактори також впливають на безробіття. Зростання або зниження народжуваності, а також старіння населення можуть мати значний вплив на ринок праці. Наприклад, в країнах з високим рівнем старіння населення може виникнути проблема дефіциту працівників у важливих секторах економіки.

Держави приділяють значну увагу проблемі безробіття через вплив на соціальну стабільність і економічний розвиток. Для регулювання безробіття вони розробляють імплементують програми з працевлаштування, надання допомоги безробітним, підвищення кваліфікації та інші заходи. Важливою є також міжнародна співпраця у сфері зайнятості та безробіття, що дозволяє обмінюватися досвідом та ефективними практиками між країнами.

Таким чином, безробіття є складною і багатогранною проблемою, яка вимагає комплексного підходу для її вирішення. Важливим є не тільки зниження рівня безробіття, а й створення умов для сталого інклюзивного

економічного розвитку, що забезпечить всім громадянам доступ до праці та достойних умов проживання.

Безробіття та міжнародна міграція є взаємопов'язаними явищами, що часто впливають одне на одного в складних формах. Безробіття означає стан, коли люди, які активно шукають роботу, не можуть знайти зайнятість. Міжнародна міграція, зі свого боку, передбачає пересування людей через кордони з однієї країни в іншу з різних причин, включаючи поліпшення економічних можливостей, уникнення конфліктів або отримання вищої освіти.

Економічні чинники

1. Попит та пропозиція на ринку праці: Рівень безробіття в одній країні може впливати на міжнародні міграційні потоки. Високий рівень безробіття може спонукати людей шукати роботу за кордоном там, де попит на їхні навички вищий, впливаючи на потоки міграції.

2. Економічні розбіжності: Розбіжності у рівнях економічного розвитку між країнами можуть стимулювати міжнародну міграцію. Люди з країн з вищим рівнем безробіття можуть мігрувати до країн з сильнішою економікою і нижчим рівнем безробіття в пошуках кращих робочих можливостей.

Соціальні та політичні фактори

1. Вплив політики: Політика у сфері імміграції та ринків праці визначається державними установами і грає ключову роль. Країни зі строгими імміграційними політиками можуть обмежувати приплив мігрантів, що впливає на їх реакцію на проблеми безробіття.

2. Виклики інтеграції: Безробіття серед мігрантів може бути пов'язане з викликами інтеграції в країні-хості, такими як мовові бар'єри, визнання закордонних кваліфікацій та дискримінація на ринку праці.

Глобалізація та мобільність

1. Глобальна економічна інтеграція: Глобалізація сприяє руху робочої сили через кордони. Економічна інтеграція може збільшити

мобільність працівників, оскільки люди намагаються скористатися світовими економічними можливостями.

2. Ремітенції: Міграція може мати позитивний вплив на країни-походження через ремітенції, які надходять від мігрантів. Ці фінансові потоки можуть зменшувати бідність і сприяти економічному розвитку, що потенційно знижує рівні безробіття.

Приклади та аналіз

1. Європейський союз: У межах ЄС розбіжності в рівнях безробіття між країнами-членами спонукають до інтраєвропейської міграції, коли люди з країн з вищим безробіттям мігрують до країн з нижчими показниками безробіття.

2. Близький Схід та Північна Африка: Економічні розбіжності та високі рівні безробіття серед молоді стимулюють значний міжнародний трудовий міграційний потік з цих регіонів до країн Ради співробітництва Перської затоки, де високий попит на іноземну робочу силу.

Виклики та майбутні розгляди

1. Невідповідність навичок: Мігранти часто стикаються з проблемами, пов'язаними з невідповідністю їхніх навичок вимогам ринку праці в країні-хості, що може призводити до безробіття або неповного зайняття.

2. Координація політик: Ефективна координація політики між країнами-походження та країнами-приймаючими є важливою для управління впливом міграції на безробіття. Це включає ініціативи з розвитку навичок, оцінки ринків праці та двосторонні угоди.

Отже, взаємозв'язок між безробіттям та міжнародною міграцією має складну природу і залежить від економічних, соціальних та політичних чинників. Розуміння цих динамік є ключовим для розробки ефективних стратегій, які реагують на проблеми безробіття через керування міграційними процесами. Основні аспекти взаємодії між безробіттям і

міжнародною міграцією потребують детальнішого розгляду для встановлення глибших зв'язків і наслідків цього явища.

З погляду економіки, безробіття в країні походження може бути чинником, що спонукає людей до міграції в пошуках кращих можливостей. Наприклад, високий рівень безробіття серед молоді в країнах Південної Європи або країнах Африки може стимулювати молодих людей до міграції до країн Західної Європи або Північної Америки, де шанси на зайнятість вищі.

Економічні розбіжності між країнами також впливають на напрямок міграційних потоків. Країни з розвинутими економіками, де низький рівень безробіття і високий попит на робочу силу, часто стають цільовими країнами для мігрантів із країн зі слабким економічним розвитком.

Соціальні аспекти взаємодії безробіття і міграції охоплюють інтеграцію мігрантів у суспільство країни-приймача. Наприклад, безробіття серед мігрантів може бути викликом через культурні та мовові бар'єри, а також через визнання закордонних кваліфікацій. Інклюзивна політика інтеграції, яка сприяє пристосуванню та підтримці мігрантів у ринку праці та соціумі, може сприяти зниженню рівня безробіття серед них.

Політичні рішення у сфері імміграції також мають значний вплив на міграційні процеси і рівень безробіття. Строгі імміграційні політики можуть обмежувати доступ мігрантів до ринку праці, що може мати як позитивний, так і негативний вплив на місцевих працездатних громадян. З іншого боку, відкриті політики можуть стимулювати економічний розвиток через збільшення працездатної робочої сили та культурний обмін.

З розвитком глобалізації зростає мобільність робочої сили. Люди з більш розвинених країн можуть використовувати свою мобільність для пошуку кращих можливостей за кордоном, що впливає на ринки праці як у країнах походження, так і у країнах-приймачах.

Розуміння взаємодії між безробіттям та міжнародною міграцією вимагає комплексного підходу та гнучких політичних рішень. Важливо

враховувати економічні, соціальні, політичні та культурні аспекти для ефективного управління цими процесами і мінімізації негативного впливу на суспільство та економіку.

У висновку можна зазначити, що безробіття і міжнародна міграція є взаємопов'язаними явищами, які впливають на економічний, соціальний і політичний розвиток країн походження і країн-приймачів. Основні висновки з дослідження цієї взаємодії можуть бути наступними:

1. **Економічний аспект:** Безробіття в країні походження може спонукати людей до міграції у пошуках кращих можливостей у країнах-приймачах з високим рівнем зайнятості та плати. Водночас, міграційні потоки можуть впливати на економічні ресурси обох типів країн, що може призводити до змін у розподілі робочої сили та споживчих можливостей.

2. **Соціальний аспект:** Інтеграція мігрантів у суспільство є важливим аспектом, який впливає на їхню трудову активність і соціальну включеність. Ефективна політика інтеграції може знижувати рівень безробіття серед мігрантів та сприяти їхньому успішному включенню у нові соціокультурні середовища.

3. **Політичний аспект:** Політичні рішення щодо імміграції мають значний вплив на міграційні процеси і економічну стабільність країн. Відкриті політики можуть стимулювати економічний розвиток, тоді як строгі імміграційні обмеження можуть обмежувати доступ мігрантів до ринків праці, що може мати відповідні економічні наслідки.

4. **Глобалізація та мобільність:** Зростання глобалізації сприяє збільшенню мобільності робочої сили і змінює парадигми трудових ринків. Важливо розвивати політики, які б забезпечували рівні умови для всіх робочих мігрантів і сприяли їхньому соціальному та економічному інтегруванню.

Отже, взаємодія безробіття і міжнародної міграції вимагає комплексного підходу та гнучких стратегій управління для максимізації

позитивних ефектів і мінімізації негативних наслідків цих процесів для суспільства та економіки.

2.3. Політика управління міграційними процесами в умовах гео економічних трансформацій

За даними Міжнародної організації праці (МОП), у світі працює близько 3,3 мільярдів людей. Структура ринку праці значно відрізняється залежно від рівня розвитку країн: у розвинених країнах переважають сфери послуг і високотехнологічні галузі; у країнах, що розвиваються, значна частина зайнятості припадає на сільське господарство та промисловість.

Глобалізація сприяє підвищенню мобільності робочої сили та зростанню міжнародної конкуренції за таланти. Багато компаній розширюють свою діяльність на міжнародному рівні, залучаючи працівників з різних країн.

Автоматизація, роботизація та розвиток інформаційних технологій значно змінюють структуру ринку праці. За оцінками Всесвітнього економічного форуму, до 2025 року близько 85 мільйонів робочих місць можуть зникнути через автоматизацію, тоді як з'явиться приблизно 97 мільйонів нових робочих місць, пов'язаних з технологіями[29].

Старіння населення в розвинених країнах створює дефіцит робочої сили, що стимулює попит на молодих працівників з інших регіонів. Наприклад, у країнах ЄС частка людей старше 65 років зростає, що призводить до зменшення активної робочої сили.

Зростає популярність гнучких форм зайнятості, таких як дистанційна робота, часткова зайнятість і фриланс. Пандемія COVID-19 прискорила ці зміни, зробивши дистанційну роботу нормою для багатьох галузей.

Сучасний ринок праці вимагає високого рівня освіти та спеціалізованих навичок. Попит на фахівців з цифровими навичками, аналітикою даних,

штучним інтелектом та іншими високотехнологічними сферами значно зростає.

Існують значні розбіжності між країнами та регіонами у доступі до якісної освіти, медичного обслуговування та можливостей для професійного розвитку. Це призводить до нерівності у можливостях працевлаштування та доходах.

Міграція робочої сили є важливим аспектом глобального ринку праці. Країни-реципієнти стикаються з викликами інтеграції мігрантів, тоді як країни-донори відчують відтік кваліфікованих працівників.

Законодавчі зміни, такі як регулювання мінімальної заробітної плати, права працівників та умови праці, впливають на ринок праці. Наприклад, у багатьох країнах впроваджуються нові регуляції щодо захисту прав фрилансерів та дистанційних працівників.

Інвестиції в освіту та програми підвищення кваліфікації допоможуть адаптувати робочу силу до нових вимог ринку праці. Наприклад, країни Північної Європи активно інвестують у програми навчання протягом усього життя.

Підтримка інновацій та розвитку підприємництва сприятиме створенню нових робочих місць і підвищенню конкурентоспроможності економік. Програми підтримки стартапів та інноваційних проєктів можуть стати ключовим елементом економічного розвитку.

Міжнародна співпраця у сфері міграції, освіти та працевлаштування допоможе вирішити багато викликів глобального ринку людських ресурсів. Спільні програми та угоди між країнами сприятимуть покращенню умов для мігрантів та забезпеченню стабільності на ринку праці.

Глобальний ринок людських ресурсів є складним і динамічним середовищем, яке постійно змінюється під впливом економічних, технологічних та соціальних факторів. Аналіз масштабів та тенденцій розвитку цього ринку дозволяє виявити основні виклики та можливості, що стоять перед урядами, підприємствами та працівниками. Інвестиції в освіту,

підтримка інновацій та міжнародна співпраця є ключовими елементами для забезпечення стійкого розвитку глобального ринку праці.

Регулювання міграційних потоків є важливим аспектом міграційної політики будь-якої країни. Це включає контроль над в'їздом, перебуванням та виїздом мігрантів, а також створення умов для легальної міграції.

Європейський Союз (ЄС) застосовує кілька механізмів для регулювання міграційних потоків. Одним з найважливіших інструментів є Шенгенська зона, яка дозволяє вільне пересування між країнами-членами. Однак, через кризу біженців 2015 року, багато країн-членів ввели тимчасові прикордонні контроли для зменшення напливу нелегальних мігрантів[19].

У США міграційна політика включає суворі заходи контролю над кордоном та депортації нелегальних мігрантів. Наприклад, під час адміністрації Трампа було введено політику "нульової толерантності", яка призвела до збільшення кількості депортацій та затримань на кордоні.

Австралія застосовує політику суворого контролю над міграційними потоками через програму "Операція Суверенні кордони", яка передбачає перехоплення суден з нелегальними мігрантами та їх переміщення до спеціальних центрів на островах Тихого океану.

Інтеграція мігрантів є ключовим аспектом успішної міграційної політики. Вона включає соціальну, економічну та культурну адаптацію мігрантів у новому суспільстві.

Німеччина є прикладом країни, яка активно працює над інтеграцією мігрантів. Після кризи біженців 2015 року, країна ввела численні програми, спрямовані на навчання мови, професійну підготовку та пошук роботи для мігрантів. У 2020 році німецький уряд виділив понад 7 мільярдів євро на підтримку інтеграційних програм.

Канада має одну з найбільш розвинених систем інтеграції мігрантів, включаючи програми для вивчення мови, допомогу у пошуку роботи та підтримку культурної адаптації. У 2019 році канадський уряд виділив понад 1,5 мільярда канадських доларів на програми інтеграції новоприбулих.

Швеція також відома своїми успішними програмами інтеграції мігрантів. Уряд країни фінансує курси з вивчення шведської мови, професійної підготовки та соціальної адаптації. У 2020 році на ці програми було виділено понад 3 мільярди шведських крон.

Підтримка країн-донорів є важливим аспектом міграційної політики, що сприяє зменшенню причин міграції та поліпшенню умов життя в країнах походження мігрантів.

ЄС активно підтримує країни-донори через різні програми розвитку та співпраці. Наприклад, у рамках Європейського фонду з розвитку Африки було виділено понад 3,4 мільярда євро на підтримку економічного розвитку та стабілізацію регіону.

США надає значну допомогу країнам Латинської Америки для зменшення економічних та соціальних причин міграції. У 2019 році уряд США виділив понад 5,8 мільярда доларів на програми допомоги країнам Центральної Америки.

Німеччина активно підтримує країни походження мігрантів через програми технічної допомоги та економічного розвитку. У 2020 році на ці програми було виділено понад 2,1 мільярда євро.

Міжнародна співпраця є ключовим елементом у вирішенні міграційних проблем та забезпеченні безпечної і регульованої міграції.

Глобальний пакт ООН про міграцію. Глобальний пакт про безпечну, впорядковану та регульовану міграцію, прийнятий у 2018 році, є важливим кроком у міжнародній співпраці. Він містить 23 цілі, спрямовані на покращення управління міграцією на глобальному рівні.

Основні цілі:

1. Збір і використання точних даних для розробки політики.
2. Мінімізація негативних факторів і структурних причин, які змушують людей залишати свою країну походження.
3. Надання точних і вчасних інформаційних ресурсів на всіх етапах міграції.

4. Сприяння справедливому найму і забезпечення гідних умов праці для мігрантів.

5. Забезпечення доступу до основних послуг для мігрантів.

Європейська рада з питань міграції, що є частиною Ради Європи, займається координацією міграційних політик країн-членів та сприяє обміну досвідом і найкращими практиками. Рада працює над вдосконаленням стандартів у сфері міграції, наданням допомоги країнам-членам у вирішенні міграційних викликів та забезпеченням захисту прав мігрантів.

Основні напрями діяльності:

1. Розробка загальних стандартів і нормативних актів у сфері міграції.

2. Моніторинг виконання міграційних політик і програм у країнах-членах.

3. Підтримка країн-членів у впровадженні інноваційних рішень і програм у сфері міграції.

4. Сприяння міжнародній співпраці та координації зусиль у сфері міграції.

Африканський Союз активно співпрацює з ЄС та іншими міжнародними організаціями для покращення управління міграцією та підтримки мігрантів. У 2020 році було підписано кілька угод про співпрацю в галузі міграції та розвитку.

Міжнародна співпраця у сфері міграції є ключовим аспектом для забезпечення безпечної, впорядкованої та регульованої міграції. В умовах глобалізації міграційні потоки стають все більш інтенсивними, що вимагає скоординованих зусиль різних країн та міжнародних організацій. Важливим кроком стало підписання кількох угод про співпрацю в галузі міграції та розвитку.

Основні напрямки діяльності:

1. Розробка загальної африканської політики у сфері міграції.

2. Підтримка країн-членів у впровадженні програм, спрямованих на покращення умов для мігрантів.

3. Координація зусиль з міжнародними партнерами для забезпечення безпеки мігрантів.

4. Проведення інформаційних кампаній щодо безпечної міграції та прав мігрантів.

Міжнародна організація з міграції (МОМ) є провідною міжурядовою організацією у сфері міграції, яка працює у тісній співпраці з урядами, міжурядовими та неурядовими партнерами. МОМ надає допомогу у вирішенні проблем міграції, забезпеченні безпеки мігрантів та сприяє міграційній співпраці між країнами[7].

Основні напрямки діяльності:

1. Надання гуманітарної допомоги мігрантам.
2. Підтримка країн у розробці та впровадженні міграційної політики.
3. Проведення досліджень і аналізу міграційних процесів.
4. Підвищення обізнаності про права мігрантів і забезпечення їх захисту.

У 2016 році ЄС і Туреччина уклали угоду про співпрацю у сфері міграції. За цією угодою, Туреччина зобов'язалася приймати назад усіх нелегальних мігрантів, які потрапляють до Греції через її територію. У відповідь ЄС надав фінансову допомогу Туреччині в розмірі 6 мільярдів євро для підтримки біженців на її території.

США та Мексика співпрацюють у рамках програм з розвитку Центральної Америки з метою зменшення міграційних потоків. США виділили понад 5,8 мільярда доларів на підтримку економічного розвитку, боротьбу з насильством і поліпшення умов життя в регіоні.

ЄС активно співпрацює з Африканським Союзом у сфері міграції та розвитку. У 2020 році було підписано кілька угод про співпрацю, включаючи

програми з підтримки економічного розвитку, освіти та охорони здоров'я в африканських країнах. ЄС виділив понад 3,4 мільярда євро на ці програми.

Міжнародна співпраця у сфері міграції є невід'ємною частиною сучасної міграційної політики. Вона сприяє покращенню управління міграційними потоками, забезпеченню захисту прав мігрантів та розвитку країн-донорів. Приклади співпраці, такі як Глобальний пакт ООН про міграцію, партнерство ЄС та Туреччини, співпраця в Центральній Америці та між Африканським Союзом та ЄС, демонструють важливість скоординованих зусиль у вирішенні міграційних викликів.

Політика управління міграційними процесами в умовах геоекономічних трансформацій є складним і багатогранним завданням, що вимагає ефективного регулювання міграційних потоків, інтеграції мігрантів, підтримки країн-донорів та міжнародної співпраці. Розвинені країни, такі як Німеччина, США, Канада та інші, демонструють різні підходи до вирішення цих питань, водночас потребуючи постійного вдосконалення та адаптації до нових викликів.

При аналізі грошових переказів від мігрантів необхідно враховувати всі наслідки, оскільки оцінки можуть бути некоректними як на мікро-, так і на макрорівні. Важливо не фокусуватися лише на позитивних або негативних аспектах цих переказів. Якщо мігранти та їхні сім'ї обирають цей спосіб отримання доходу, це свідчить про його вигідність для них. Національна економіка відчуває вплив додаткових коштів по-різному, залежно від політичних, економічних та соціальних умов країни.

Вплив грошових переказів на економіку країни походження мігрантів залежить від багатьох факторів, як макроекономічних, так і мікроекономічних. Якщо в країні низький рівень доходів і високий рівень бідності, переказані кошти, ймовірно, будуть витрачені на поточні потреби, такі як споживчі товари, медичні послуги, фармацевтика і товари тривалого користування. Це стимулюватиме попит і імпорт, що може призвести до падіння курсу національної валюти. У стабільних економіках із середнім

рівнем доходів грошові перекази сприятимуть збільшенню заощаджень та інвестицій, зростанню виробництва і фінансуванню довгострокових проектів, освіти, нерухомості тощо.

Грошові перекази мігрантів є важливим джерелом фінансування для економік країн, що розвиваються, і країн з перехідною економікою. Найбільші обсяги переказів надходять до Індії, Китаю, Мексики, Філіппін і Франції. У деяких країнах частка переказів у ВВП є значною: у 2020 році вона становила 35% у Таджикистані, 31% у Молдові та 23% у Непалі. США залишаються країною, з якої надходить найбільше грошових переказів (48 млрд. доларів США), за ними йдуть Саудівська Аравія, Швейцарія і Росія.

В аналізі кількісних показників міжнародної міграції особливої уваги заслуговує вплив відтоку фінансових ресурсів через грошові перекази мігрантів на економіку країн, що приймають. На рисунку 2.3 показані країни, з яких трудові мігранти переказали найбільші суми за кордон.

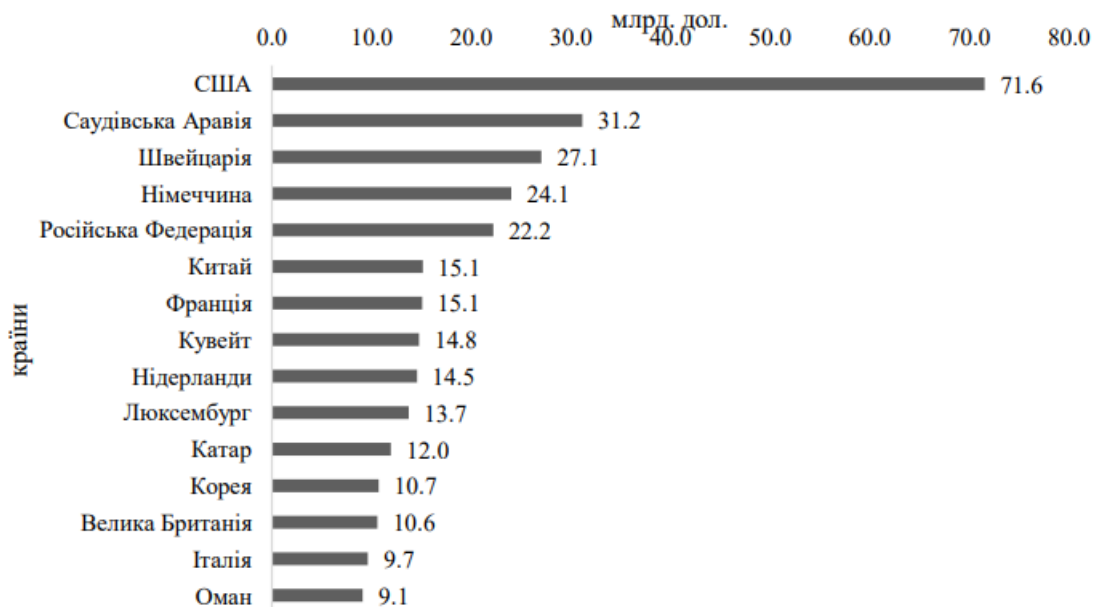

Рис. 2.3. Країни, з яких мігранти надіслали найбільші обсяги грошових переказів у 2022 році.

Складено автором на основі [17]

Як видно з рисунка 2.4, міжнародна міграція може значно впливати на економіку приймаючих країн. Ці втрати можуть становити близько 20% ВВП (наприклад, у Люксембурзі), а для багатьох країн вони складають 5-12%, що порівнянно з державними витратами на освіту. Незважаючи на те, що грошові перекази не є державними витратами, а фінансуються бізнес-сектором, де працюють мігранти, їх можна розглядати як втрату можливості стимулювати внутрішні ринки, що є негативним фактором.

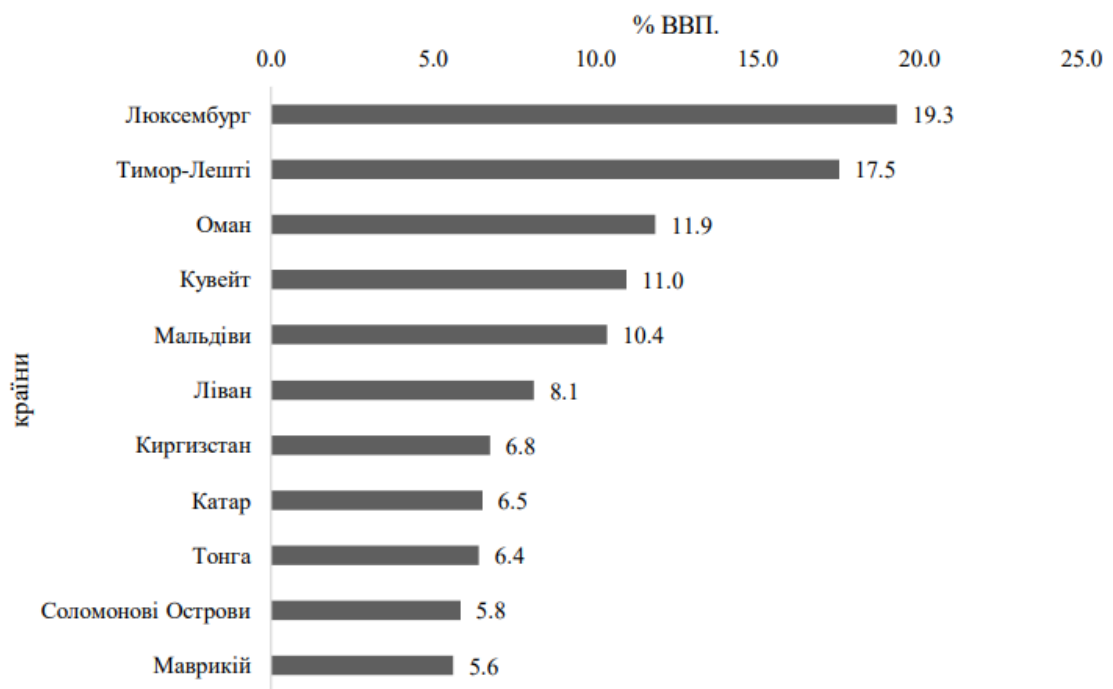

Рис. 2.4. Країни з найбільшою часткою грошових переказів від міжнародних трудових мігрантів у ВВП у 2022 році.

Складено автором на основі [17]

На обсяг грошових переказів мігрантів впливають макроекономічні та мікроекономічні фактори. Макроекономічні фактори стосуються як країн походження, так і країн перебування мігрантів. До них належать курси обміну валют, депозитні ставки, рівень економічного розвитку та політична ситуація в країні походження, вартість грошових переказів, наявність фінансової інфраструктури для переказу коштів та сфера зайнятості мігрантів. Мікроекономічні фактори включають рівень доходів мігрантів у

країні перебування, рівень доходів сімей, що залишилися в країні походження, тощо.

Крім того, важливими є соціальні фактори, такі як ступінь збереження соціальних зв'язків мігрантів із родиною, їхній сімейний статус і розвиток соціальних мереж мігрантів.

Останніми роками дослідники відзначили значний вплив грошових переказів мігрантів на зменшення бідності в країнах з низькими доходами, що проявляється у зростанні ВВП на душу населення. Коли грошові перекази включають до доходу домогосподарств, частка бідних домогосподарств зменшується, а розподіл доходів серед різних груп населення змінюється.

У ситуаціях, коли країни не можуть забезпечити всіх працездатних громадян робочими місцями та гідною оплатою праці, багато людей змушені шукати заробітку за кордоном. Грошові перекази, які мігранти надсилають додому, значно перевищують обсяги фінансової допомоги для розвитку, що спрямовуються до країн, що розвиваються. У 2020 році мігранти відправили до цих країн 401 мільярд доларів, тоді як офіційна допомога розвитку становила 135 мільярдів доларів.

Грошові перекази є більш демократичним видом фінансування, оскільки дозволяють отримувачам самостійно вирішувати, як ними розпоряджатися, і спрямовані на вирішення конкретних проблем окремих домогосподарств. На відміну від офіційної допомоги розвитку, грошові перекази мають більш цілеспрямоване використання, оскільки їхній потік визначається реальними економічними потребами – вони надходять до сімей, які потребують цієї допомоги, швидше й ефективніше. Крім того, кількість офіційної допомоги розвитку, як і інших фінансових потоків, залежить від економічного циклу.

З іншого боку, грошові перекази мігрантів можуть мати антициклічний вплив на економіку, дозволяючи грошам надходити в країну і стимулювати попит на споживчі товари. Це створює додатковий мультиплікаційний ефект від збільшення внутрішнього попиту та зростання надходжень до державного

бюджету від непрямих податків. В літературі стверджується, що якщо кошти мігрантів інвестувати в певні сектори економіки, це може значно збільшити національне виробництво.

Грошові перекази надають фінансовим установам доступ до додаткових ресурсів, що деякі країни, як-от Туреччина і Казахстан, використовують для сек'юритизації та фінансування. Вони впливають на обсяг і масштаб інвестицій у країні, оскільки місцеві жителі отримують додатковий дохід від іноземних працівників і можуть інвестувати ці кошти у національне виробництво, збільшуючи загальний обсяг інвестицій. Такі інвестиції часто бувають більш ефективними, оскільки громадяни країни краще знають місцевий ринок і можуть приймати обґрунтовані рішення щодо напрямків інвестування. Дослідження в Мексиці показало, що грошові перекази мігрантів відіграють важливу роль у країнах з високим рівнем імміграції — у 2001 році майже третина всього інвестиційного капіталу була пов'язана з цими переказами. Дж. Коен також демонструє, що грошові перекази позитивно впливають на інвестиції, спрямовуючи кошти на програми та проекти, які уряди та іноземні інвестори часто не враховують.

Проте існують і інші погляди. Дж. Коен, посилаючись на дослідження Гонсалеса та Ескобара, Хансена, Коена та Родрігеса, зазначає, що понад 90% грошових переказів, отриманих домогосподарствами, використовуються на споживчі товари, предмети розкоші та покращення умов життя, тоді як лише близько 8% йдуть на інвестиції у власний бізнес або інші види інвестування.

З кінця 1990-х років обсяги грошових переказів мігрантів у світі зростали, за винятком 2009 року, коли це стало наслідком фінансово-економічної кризи, але у 2010 році позитивна динаміка відновилася. За даними Світового банку, під час світової фінансово-економічної кризи потік грошових переказів мігрантів був менш схильний до змін під впливом негативних економічних процесів.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ В ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

3.1. Шляхи реформування існуючих міграційних політик

В умовах глобалізації питання міжнародної міграції стають все більш актуальними та складними. Ефективне регулювання міграційних процесів вимагає адаптації до нових викликів та умов, таких як зростання мобільності населення, демографічні зміни, політична нестабільність та економічна нерівність. У цьому розділі розглядаються шляхи удосконалення системи регулювання міжнародної міграції з метою забезпечення економічної стабільності, соціальної справедливості та захисту прав мігрантів.

Існуючі міграційні політики часто не відповідають сучасним викликам та потребам. Вони можуть бути неефективними у регулюванні потоків мігрантів, забезпеченні їх прав та інтеграції в приймаючих країнах. Вони можуть бути застарілими, неефективними або недостатньо гнучкими для реагування на швидко змінювані умови. Основні виклики включають [36]:

- Невідповідність між потребами ринку праці та міграційною політикою.
- Недостатній захист прав мігрантів, особливо нелегальних.
- Соціальна напруга та культурні конфлікти у приймаючих країнах.
- Недостатня інтеграція мігрантів у суспільство.

Реформування міграційних політик повинно мати на меті:

- Забезпечення ефективного управління міграційними потоками.
- Захист прав мігрантів та забезпечення їх соціальної інтеграції.
- Сприяння економічному розвитку як країн походження, так і приймаючих країн.
- Зменшення соціальної напруги та сприяння культурному обміну.

Звичайно, основні шляхи і заходи щодо міжнародної міграції людських ресурсів в умовах гео економічних трансформацій можна розглядати з різних позицій. Ось деякі ключові аспекти, які можна включити до аналізу:

Шляхи управління міжнародною міграцією:

1. Розвиток міграційної політики:

– Розробка і впровадження комплексних стратегій міграційного управління.

– Сприяння інтеграції мігрантів у приймаючих країнах через освіту, мовні курси та професійну підготовку.

Наприклад, Норвегія розробила програму інтеграції мігрантів, яка включає мовні курси, культурні тренінги та підтримку у пошуку роботи. Дослідження показують, що такі програми значно підвищують інтеграцію мігрантів у соціальне та економічне життя країни.

2. Фінансові заходи:

– Розробка фінансових механізмів підтримки міграційних програм.

– Залучення міжнародної фінансової підтримки для зменшення негативних економічних наслідків міграції для країн-донорів.

3. Регулювання міграційних потоків:

– Впровадження ефективної системи візових режимів та міграційних квот.

– Моніторинг та контроль за нелегальною міграцією і торгівлею людьми.

Країни, які успішно впроваджують системи візових режимів і міграційних квот, часто досягають кращої контрольованості міграційних потоків і зменшують нелегальну міграцію. Наприклад, Канада і Австралія використовують програми точкової імміграції, що дозволяє їм керувати прийомом кваліфікованих робітників, що відповідає потребам їхніх економік.

Заходи для покращення ситуації з міжнародною міграцією:

1. Стимулювання розвитку вихідної країни:

○ Інвестиції у галузі освіти, охорони здоров'я та інфраструктури для зменшення економічного тиску, який змушує людей емігрувати.

2. Збільшення міжнародного співробітництва:

- Спільні ініціативи між державами для вирішення спільних проблем міграції, таких як біженці, торгівля людьми та інші негативні аспекти.

3. Розвиток міграційних досліджень і освіти:

- Підтримка наукових досліджень та освітніх програм з міграційної тематики для формування обґрунтованої міграційної політики.

4. Стимулювання розвитку вихідних країн:

- Інвестиції у галузі освіти і здоров'я, які спрямовані на підвищення якості життя вихідних країн, можуть знизити потребу в еміграції, зокрема серед молоді та висококваліфікованих спеціалістів.

Ці шляхи та заходи можуть служити основою для аналізу та розробки розділу з дипломної роботи з теми "Міжнародна міграція людських ресурсів в умовах геоекономічних трансформацій".

Ось кілька конкретних прикладів втілення заходів з покращення міграційної політики:

1. Інтеграційні програми в Німеччині: Німеччина впроваджує широкомасштабні інтеграційні програми для мігрантів, які включають мовні курси, професійну підготовку та культурні адаптації. Програми спрямовані на полегшення інтеграції мігрантів у німецьке суспільство, забезпечуючи їм необхідні знання та навички для успішної адаптації[15].

2. Канадська програма точкової імміграції: Канада успішно використовує програму точкової імміграції, де кандидати оцінюються за певними критеріями, такими як вік, освіта, професійний досвід і мовні здібності. Ця програма дозволяє Канаді привертати висококваліфікованих робітників, які найбільш відповідають потребам її економіки[15].

3. Інтеграційні заходи в Швеції: Швеція активно розвиває програми інтеграції для мігрантів, що включають підтримку у навчанні мові, професійній підготовці та доступі до житла. Ці заходи спрямовані на зменшення соціальних і економічних бар'єрів для новоприбулих та полегшення їхньої інтеграції у шведське суспільство.

4. Австрійська програма інтеграції в ринок праці: Австрія розробила програму, яка надає мігрантам підтримку у пошуку роботи, освітні ініціативи для адаптації до вимог ринку праці та консультації щодо професійного розвитку. Ці заходи сприяють ефективнішій інтеграції мігрантів у австрійську економіку.

Ці приклади показують, як країни реалізують різноманітні програми та заходи для поліпшення міграційної політики, сприяючи успішнішій інтеграції мігрантів та адаптації їх до нових умов життя.

3.2. Заходи з ефективного управління міграційними процесами

В Україні можна впровадити ряд заходів з метою покращення міграційної політики та ефективного управління міграційними процесами. Ось деякі рекомендації:

1. Розвиток інтеграційних програм для мігрантів: впровадження програм, які включають мовні курси, професійну підготовку та культурні адаптації для мігрантів. Це допоможе знизити соціальні та економічні бар'єри для їхньої інтеграції в українське суспільство.
2. Поліпшення управління міграційними потоками: вдосконалення механізмів реєстрації та контролю за міграційними потоками, включаючи упрощення процедур видачі віз та робочих дозволів.
3. Стимулювання повернення та реінтеграції мігрантів: розробка програм підтримки для повернення мігрантів, які бажають повернутися до України, зокрема шляхом надання фінансової, психологічної та професійної допомоги.
4. Залучення міжнародної співпраці: розвиток партнерств із міжнародними організаціями та іншими країнами для обміну досвідом і кращої координації міграційних процесів.
5. Освітні ініціативи: збільшення усвідомленості населення про міграційні питання через освітні кампанії та соціальні проекти.

6. Створення умов для привернення інвестицій та розвитку внутрішнього ринку праці: залучення інвестицій у розвиток економіки та створення нових робочих місць, що може знизити економічну мотивацію для міграції.

Ці заходи можуть сприяти покращенню управління міграційними процесами в Україні, підвищенню якості життя мігрантів та зменшенню негативних соціальних наслідків міграції для країни.

Для удосконалення системи регулювання міжнародної міграції необхідно активно інтегрувати міжнародні стандарти та угоди. Це включає:

- Прийняття та імплементацію міжнародних конвенцій та угод, таких як Міжнародна конвенція про захист прав усіх трудящих-мігрантів та членів їх сімей.

- Співпрацю з міжнародними організаціями, такими як Міжнародна організація з міграції (МОМ) та Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН).

- Розробку регіональних угод та ініціатив для забезпечення координації між країнами походження та приймаючими країнами.

Розробка регіональних угод та ініціатив дозволяє враховувати специфіку окремих регіонів та забезпечувати більш ефективну координацію між країнами. Це може включати:

- Створення регіональних органів для управління міграційними процесами.

- Проведення спільних навчань та семінарів для підвищення кваліфікації працівників, що займаються міграційними питаннями.

- Запровадження спільних програм підтримки та інтеграції мігрантів.

Для ефективного регулювання міжнародної міграції необхідно створити спеціалізовані державні органи, відповідальні за:

- Розробку та реалізацію міграційної політики.
- Моніторинг та аналіз міграційних процесів.

- Захист прав мігрантів та надання їм допомоги.

Ефективне регулювання міжнародної міграції потребує зміцнення національних інституцій та механізмів, включаючи:

- Створення спеціалізованих державних органів, відповідальних за міграційну політику.
- Розробку та впровадження сучасних технологій для управління міграційними процесами, таких як електронні системи обліку та аналізу даних.
- Забезпечення міжвідомчої координації та співпраці на всіх рівнях влади.

Забезпечення ефективної міжвідомчої координації на всіх рівнях влади є ключовим для успішного регулювання міжнародної міграції. Це включає:

- Створення міжвідомчих робочих груп та комітетів для координації дій.
- Регулярне проведення зустрічей та консультацій між представниками різних відомств.
- Забезпечення обміну інформацією та досвідом між різними рівнями влади.

Сприяння взаємодії між мігрантами та місцевими громадами допомагає зменшити соціальну напругу та культурні бар'єри. Це може включати:

- Організацію спільних заходів, культурних обмінів та фестивалів.
- Підтримку місцевих ініціатив, спрямованих на інтеграцію мігрантів.
- Залучення місцевих громад до процесу розробки та реалізації програм підтримки мігрантів.

Соціальна інтеграція мігрантів є ключовим аспектом успішного регулювання міграційних процесів. Для цього необхідно:

- Розробка програм підтримки мігрантів, включаючи мовні курси, професійне навчання та адаптаційні програми.

- Сприяння взаємодії між мігрантами та місцевими громадами для зменшення соціальної напруги та культурних бар'єрів.

- Підтримка ініціатив, спрямованих на збереження культурної ідентичності мігрантів та їх активну участь у суспільному житті.

Боротьба з нелегальною міграцією та підвищення прозорості міграційних процесів є важливими завданнями для забезпечення безпеки та стабільності. Це включає:

- Посилення контролю на кордонах та удосконалення процедур ідентифікації мігрантів.

- Розробка та впровадження ефективних механізмів запобігання та боротьби з торгівлею людьми.

- Підвищення прозорості міграційних процесів через удосконалення законодавства та інформаційних систем.

Удосконалення системи регулювання міжнародної міграції в умовах глобалізації є складним, але необхідним завданням. Інтеграція міжнародних стандартів, зміцнення національних інституцій, підвищення рівня соціальної інтеграції мігрантів та боротьба з нелегальною міграцією є ключовими аспектами цього процесу. Лише комплексний підхід до вирішення проблеми міжнародної міграції дозволить забезпечити економічну стабільність, соціальну справедливість та захист прав мігрантів у глобалізованому світі.

Сучасні технології можуть значно підвищити ефективність управління міграційними процесами. Це включає:

- Запровадження електронних систем обліку та аналізу даних про мігрантів.

- Використання біометричних технологій для ідентифікації та верифікації особистих даних мігрантів.

- Розробка онлайн-платформ для надання інформації та послуг мігрантам.

Підтримка ініціатив, спрямованих на збереження культурної ідентичності мігрантів, допомагає їм відчувати себе частиною нового суспільства. Це включає:

- Створення культурних центрів та організацій, які сприяють збереженню традицій та звичаїв.
- Підтримку освітніх програм, що дозволяють мігрантам зберігати свою мову та культуру.
- Сприяння участі мігрантів у суспільному та культурному житті приймаючої країни.

Ефективний контроль на кордонах є ключовим елементом боротьби з нелегальною міграцією. Це включає:

- Запровадження сучасних технологій для моніторингу та контролю за кордонами.
- Посилення співпраці між прикордонними службами різних країн.
- Проведення спільних операцій та навчань для підвищення ефективності прикордонного контролю.

Боротьба з торгівлею людьми є важливим аспектом регулювання міжнародної міграції. Це включає:

- Розробку та впровадження національних планів дій з протидії торгівлі людьми.
- Надання допомоги та захисту жертвам торгівлі людьми.
- Проведення інформаційних кампаній, спрямованих на підвищення обізнаності населення про небезпеки торгівлі людьми.

3.6.3. Підвищення прозорості міграційних процесів

Підвищення прозорості міграційних процесів сприяє зменшенню корупції та покращенню управління. Це включає:

- Удосконалення законодавства для забезпечення прозорості процедур.
- Використання сучасних інформаційних систем для обліку та аналізу міграційних даних.

- Забезпечення доступу громадськості до інформації про міграційну політику та процедури.

Удосконалення системи регулювання міжнародної міграції в умовах глобалізації є комплексним завданням, яке вимагає врахування численних аспектів та викликів. Інтеграція міжнародних стандартів, зміцнення національних інституцій, підвищення рівня соціальної інтеграції мігрантів та боротьба з нелегальною міграцією є ключовими напрямками цього процесу. Комплексний підхід до регулювання міжнародної міграції дозволить забезпечити економічну стабільність, соціальну гармонію та захист прав мігрантів у глобалізованому світі.

ВИСНОВКИ

Міжнародна міграція людських ресурсів є однією з найважливіших соціально-економічних явищ сучасності, що впливає на розвиток як країн-донорів, так і країн-реципієнтів. Умови гео економічних трансформацій, зокрема глобалізація, інтеграційні процеси, економічні кризи та війни, значно змінюють характер та обсяги міграційних потоків. Розуміння різних аспектів міграції, таких як її форми, види та мотивація, дозволяє краще аналізувати міграційні процеси та розробляти ефективні політики для управління ними. Класифікація міграції допомагає визначити специфічні характеристики різних міграційних потоків та розробити адекватні заходи для підтримки мігрантів і забезпечення сталого розвитку суспільства.

Міжнародна міграція людських ресурсів є процесом, на який впливають різні економічні, соціальні, політичні, культурні, демографічні та екологічні фактори. Розуміння цих факторів є ключовим для розробки ефективних стратегій управління міграційними потоками та забезпечення стабільного розвитку як країн-донорів, так і країн-реципієнтів. Ефективне управління міграцією може сприяти економічному зростанню, соціальній стабільності та культурному збагаченню суспільства.

Гео економічні трансформації можуть мати різні впливи на країни-донори та країни-реципієнти. Країни-донори можуть втрачати робочу силу, що впливає на їхній економічний розвиток, тоді як країни-реципієнти можуть отримувати додаткову робочу силу, що сприяє їхньому економічному зростанню.

Міжнародна міграція людських ресурсів має складний та багатогранний вплив на економіки країн. Вона приносить як позитивні, так і негативні наслідки для країн-реципієнтів та країн-донорів. Для максимізації вигод та мінімізації ризиків, пов'язаних з міграцією, необхідно розробляти ефективні політики, що сприятимуть інтеграції мігрантів, підтримці економічного розвитку та забезпеченню соціальної стабільності.

Ефективне управління міграційними процесами може стати ключем до забезпечення сталого розвитку та економічного зростання як країн, що приймають мігрантів, так і країн, що їх відправляють.

За даними Міжнародної організації праці (МОП), у світі працює близько 3,3 мільярдів людей. Структура ринку праці значно відрізняється залежно від рівня розвитку країн:

- У розвинених країнах переважають сфери послуг і високотехнологічні галузі.
- У країнах, що розвиваються, значна частина зайнятості припадає на сільське господарство та промисловість.

Глобалізація сприяє підвищенню мобільності робочої сили та зростанню міжнародної конкуренції за таланти. Багато компаній розширюють свою діяльність на міжнародному рівні, залучаючи працівників з різних країн.

Автоматизація, роботизація та розвиток інформаційних технологій значно змінюють структуру ринку праці. За оцінками Всесвітнього економічного форуму, до 2025 року близько 85 мільйонів робочих місць можуть зникнути через автоматизацію, тоді як з'явиться приблизно 97 мільйонів нових робочих місць, пов'язаних з технологіями.

Старіння населення в розвинених країнах створює дефіцит робочої сили, що стимулює попит на молодих працівників з інших регіонів. Наприклад, у країнах ЄС частка людей старше 65 років зростає, що призводить до зменшення активної робочої сили.

Зростає популярність гнучких форм зайнятості, таких як дистанційна робота, часткова зайнятість і фриланс. Пандемія COVID-19 прискорила ці зміни, зробивши дистанційну роботу нормою для багатьох галузей.

Сучасний ринок праці вимагає високого рівня освіти та спеціалізованих навичок. Попит на фахівців з цифровими навичками, аналітикою даних, штучним інтелектом та іншими високотехнологічними сферами значно зростає.

Існують значні розбіжності між країнами та регіонами у доступі до якісної освіти, медичного обслуговування та можливостей для професійного розвитку. Це призводить до нерівності у можливостях працевлаштування та доходах.

Міграція робочої сили є важливим аспектом глобального ринку праці. Країни-реципієнти стикаються з викликами інтеграції мігрантів, тоді як країни-донори відчують відтік кваліфікованих працівників.

Законодавчі зміни, такі як регулювання мінімальної заробітної плати, права працівників та умови праці, впливають на ринок праці. Наприклад, у багатьох країнах впроваджуються нові регуляції щодо захисту прав фрилансерів та дистанційних працівників.

Інвестиції в освіту та програми підвищення кваліфікації допоможуть адаптувати робочу силу до нових вимог ринку праці. Наприклад, країни Північної Європи активно інвестують у програми навчання протягом усього життя.

Підтримка інновацій та розвитку підприємництва сприятиме створенню нових робочих місць і підвищенню конкурентоспроможності економік. Програми підтримки стартапів та інноваційних проєктів можуть стати ключовим елементом економічного розвитку.

Міжнародна співпраця у сфері міграції, освіти та працевлаштування допоможе вирішити багато викликів глобального ринку людських ресурсів. Спільні програми та угоди між країнами сприятимуть покращенню умов для мігрантів та забезпеченню стабільності на ринку праці.

Глобальний ринок людських ресурсів є складним і динамічним середовищем, яке постійно змінюється під впливом економічних, технологічних та соціальних факторів. Аналіз масштабів та тенденцій розвитку цього ринку дозволяє виявити основні виклики та можливості, що стоять перед урядами, підприємствами та працівниками. Інвестиції в освіту, підтримка інновацій та міжнародна співпраця є ключовими елементами для забезпечення стійкого розвитку глобального ринку праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бараник З. П., Романенко І. О. Інтелектуальна міграція як об'єкт статистичного дослідження // Ефективна економіка. Дніпро: Дніпровський державний аграрно-економічний університет, 2014. № 6. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3096>
2. Бербенець О. В. Основні тенденції та наслідки міжнародної трудової міграції // Агросвіт, 2015. № 15. С. 26–29.
3. Бублій М. П. Фактори міграції робочої сили та особливості її статистичного обліку // Державне будівництво. Харків: Харківський регіональний інститут державного управління, 2008. № 1. 13 с.
4. Волоско Я. О. Міжнародна трудова міграція населення: причини виникнення та наслідки для економіки // Львів: Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки, 2015. № 824. С. 21–26.
5. Гришкін В. О., Сімахова А. О., Перекопська Ю. С. Аналіз впливу глобалізації на зайнятість населення в Україні // Проблеми економіки, 2016. № 3. С. 40–45.
6. Даннетт К. Відтік мізків з України може принести їй несподівані «бонуси» // VoxUkraine, 2015. URL: https://gazeta.ua/articles/dunnett/_vidtik-mizkiv-z-ukrayini-mozhe-prinesti-yij-nespodivani-bonusi/625184
7. Дмитрук Б. П., Светлова Н. М. Світові міграційні процеси: мотивація, види й наслідки для країн виїзду та приймаючих країн // Вісник східноєвропейського університету економіки і менеджменту, 2016. С. 18–
8. European Commission (2020a), 'Analysis of shortage and surplus occupations 2020', Publications Office of the European Union, Luxembourg, available at: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/22189434-395d-11eb-b27b-01aa75ed71a1/language-en>.
9. European Commission (2022a), 'Communication from the Commission to the

European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: attracting skills and talent to the EU - COM/2022/657'.13.European Commission (2022b), 'Communication on better assessing the distributional impact of Member States' policies (COM(2022)494final)'.

10.European Commission (2023b), 'Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: A Green Deal Industrial Plan for the net-zero age', *COM(2023) 62 final*, available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52023DC0062&qid=1677776953226>.

11.European Commission, Directorate-General for Research and Innovation (2022), 'Knowledge ecosystems in the new ERA – Using a competence-based approach for career development in academia and beyond', Publication Office of the European Union, available at: <https://data.europa.eu/doi/10.2777/150763>.

12.European Investment Bank (2023), 'What drives firms' investment in climate change? Evidence from the 2022- 2023 EIB Investment Survey', available at: <https://www.eib.org/en/publications/20230114-what-drives-firms-investment-in-climate-change>.

13.European Migration Network (EMN); OECD (2021), 'Umbrella Inform: The impact of COVID-19 in the migration area in EU and OECD countries', available at: <https://www.oecd.org/migration/mig/00-eu-emn-covid19-umbrella-inform-en.pdf>.

14.European Parliament (2015), *Encouraging STEM studies for the labour market*, Publications Office of the European Union, Luxembourg, available at: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/125159ec-f256-4a9a-a690-f9b6a84013af>.

15.European Trade Union Confederation (ETUC) et al. (2020), 'European Social Dialogue Work Programme 2022- 2024', available at: https://www.businesseurope.eu/sites/buseur/files/media/reports_and_studies/2022-

06- 28_european_social_dialogue_programme_22-24_0.pdf.

16.European Union Agency for Fundamental Rights (2022), *Roma Survey 2021 – Main results*, Publications Office of the European Union, Luxembourg, available at: <https://doi.org/10.2811/221064>.

17.Eurostat (2023a), ‘Beneficiaries of temporary protection at the end of the month by citizenship, age and sex – monthly data’, *Statistics Explained*, available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?oldid=605154>.

18.Eurostat (2023b), ‘Excess mortality - statistics’, *Statistics Explained*, available at: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Excess_mortality_-_statistics.

19.IMF (2022), ‘Labour market tightness in advanced economies’, *IMF Staff Discussion Notes*, no 2022/001.

20.Inter-Agency Working Group on Work-based Learning: Cedefop, European Commission, European Training Foundation, ILO, OECD, UNESCO (2022), ‘Work-based learning and the green transition’, Publications Office of the European Union, Luxembourg, available at: <http://data.europa.eu/doi/10.2801/69991>.

21.OECD (2023a), ‘Evaluation of active labour market policies in Finland’, OECD Publishing, Paris, available at: <https://www.oecd.org/els/emp/LTtechnicalNote-September2022.pdf>.

22.OECD (2023b), ‘Job creation and local economic development 2023: Bridging the great green divide’, OECD Publishing, Paris, available at: <https://doi.org/10.1787/21db61c1-en>.

23.World Economic Forum (2023), ‘Can automation pull us through the global labour shortage?’, available at: <https://www.weforum.org/agenda/2023/01/how-automation-will-pull-us-through-the-labour-shortage-davos23/#:~:text=Developed%20and%20developing%20economies%20are,more%20jobs%20than%20they%20eliminate>.

24.World Health Organisation (2019), *Delivered by women, led by men: A gender and equity analysis of the global health and social workforce*, WHO Publishing,

Geneva.

25.Офіційний веб-сайт Європейської Комісії

https://commission.europa.eu/index_en

26.Європейський парламент <https://ukraine.europarl.europa.eu/uk/home>

27.Рада Європейського Союзу <https://www.consilium.europa.eu/en/council-eu/>

28.Європейська Рада <https://www.consilium.europa.eu/en/european-council/>

29.Європейська агенція з соціальних прав. Європейська соціальна хартія

<https://www.coe.int/uk/web/compass/european-social-charter>

30.Офіційний веб-сайт Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) <https://www.oecd.org/>

31.Лібанова Е. Трудова міграція з України: вплив COVID-19 / Е. Лібанова //

URL: <http://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=6547>

32.Болонський процес, навчальна мобільність і освітня міграція. URL:

http://biznes-pro.ua/print_full.php?id=1045.

33.Education: International student mobility in tertiary education. UNESCO-UIS.

URL: <http://data.uis.unesco.org>

34.Summaries of EU Legislation: Return Fund (2008-13). URL:

[http://europa.eu/legislation_](http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/114570_en.htm)

[summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/114570_en.htm](http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/114570_en.htm).

35.Global Flow of Tertiary-Level Students / UNESCO. URL:

[http://www.uis.unesco.org/Education/Pages/ international-student-flow-viz.aspx](http://www.uis.unesco.org/Education/Pages/international-student-flow-viz.aspx)

36.Найважчі міграційні кризи у світі за останні роки. Слово і діло. URL :

<https://www.slovoidilo.ua/2021/11/11/infografika/svit/najvazhchimihrazzijni-kryzy-sviti-ostanni-roky>

37. Через війну свої домівки покинули 11,4 млн. українців – ООН. РБК-

Україна. URL : <https://www.rbc.ua/ukr/news/voyny-svoi-domapokinuli-11-4-mln-ukraintsev-1649511897.html>.